

5 PRIRUČNIK ZA PROMATRAČE IZBORNOG PROCESA U BOSNI I HERCEGOVINI. LOKALNI IZBORI 2024

**BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА**

**PRIRUČNIK
ZA IZBORNE PROMATRAČE
LOKALNI IZBORI 2024**

Sarajevo, 2024

PRIRUČNIK ZA IZBORNE PROMATRAČE

LOKALNI IZBORI 2024.

Sarajevo, 2024.

PRIRUČNIK ZA IZBORNE PROMATRAČE – LOKALNI IZBORI 2024.

Izdavač: Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine, Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo, kontakt-telefon: 033/251-300, faks: 033/251-329, e-mail: kontakt@izbori.ba, internet-stranica: www.izbori.ba.

Za nakladnika: dr. Irena Hadžiabdić, predsjednik

Autori: Vanja Bjelica-Prutina i Vlado Rogić, članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

Suradnici: Melisa Fazlibegović, Damir Avdibegović

Dizajn i tehničko uređenje: Dejan Ćurić

DTP: Dejan Ćurić, Zerina Spahić

Za tiskaru/tiraž

Hrvatski – <https://www.izbori.ba/?Lang=4&CategoryID=1406>

ISBN 978-9926-573-05-8

CIP zapis dostupan u COBISS sistemu Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH
pod ID brojem 61111814

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je zaključkom sa 56. sjednice održane dana 22.08.2024. godine odobrilo ovaj Priručnik za korištenje akreditiranim promatračima i izornoj administraciji u Bosni i Hercegovini na Lokalnim izborima 2024. godine.

Izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.

Priručnik se distribuira besplatno!

Uvodna riječ

Izborni proces u Bosni i Hercegovini kontinuirano je u fokusu, kako domaće tako i međunarodne javnosti, koja nakon svakih izbora daje svoju ocjenu izbornog procesa. Stvaranjem povjerenja javnosti u zakonitost izvršavanja izbornih aktivnosti i točnost izbornih rezultata, koji omogućavaju dodjelu mandata u organima vlasti, jača se i integritet izbornog procesa u Bosni i Hercegovini.

Izborni zakon BiH je Poglavljem 17 i podzakonskim aktima omogućio da u izbornom procesu, kao jedan od aktera s utvrđenim dužnostima, sudjeluju i izborni promatrači političkih subjekata (političkih stranaka, koalicija, neovisnih kandidata i listi neovisnih kandidata), udruga građana i predstavnici međunarodnih promatrača.

Aktivnim sudjelovanjem u izbornom procesu izborni promatrači daju nepristranu prosudbu i ocjenu napretka u postizanju međunarodnih standarda, koji su garant slobodnih, fer i demokratskih izbora.

Imajući u vidu specifičnost izbornog sustava u Bosni i Hercegovini, dva sustava izbora organa vlasti, način imenovanja i popunjavanja biračkih odbora, kao jednog od organa za provedbu izbora, tipova biračkih mjesta i načina glasovanja na njima, veliki broj političkih subjekata koji se direktno bore za pozicije u zakonodavnim, zastupničkim i izvršnim organima vlasti i dr., Središnje izborno povjerenstvo BiH je pripremilo Priručnik za izborne promatrače – Lokalni izbori 2024. godine.

Svrha Priručnika je da zainteresiranim izbornim promatračima političkih subjekata, udruga građana i predstavnicima međunarodnih promatrača omogućiti da se upoznaju s postupkom akreditacije, kao uvjetom da bi pristupili i pratili rad organa za provedbu izbora, te biračkim i drugim mjestima čiji rad žele promatrati. Nadalje, Priručnik sadrži najvažnije informacije o Lokalnim izborima 2024. godine i dokumente, kao i naputke za izborne promatrače za njihov rad, pristup informacijama i rezultatima izbora.

Dakle, obavljanje dužnosti izbornog promatrača zahtijeva prethodne pripreme i edukaciju, jer za donošenje nepristrane i točne ocjene o provedenim izborima je uvjet poznavanja izbornog procesa zemlje u kojoj se vrši promatranje izbora.

dr. Irena Hadžiabdić, predsjednica

Sarajevo, svibanj 2024. godine

SADRŽAJ

Uvodna riječ	
ZNAČAJ PROMATRANJA IZBORA	
DIO I.	6
INFORMACIJE O LOKALNIM IZBORIMA 2024. GODINE	6
1.1 Pravni okvir.....	7
1.2 Raspisivanje i održavanje Lokalnih izbora 2024. godine	7
1.3 Izborni sustavi u Bosni i Hercegovini.....	7
1.4 Izborna administracija.....	8
1.5 Upis birača u Središnjoj birački popis	9
1.6 Biračka mjesta	9
1.7 Izborni materijal	11
DIO II.	12
PROMATRAČI.....	12
2.1 Politički subjekti	13
2.2 Ovjereni politički subjekti za Lokalne izbore 2024. godine	13
2.3 Procedure akreditiranja promatrača.....	13
2.4 Akreditiranje, prava i dužnosti izbornih promatrača.....	14
2.5 Odbijanje ili odbacivanje zahtjeva za akreditaciju	15
2.6 Pravila ponašanja promatrača.....	16
2.7 Oduzimanje svojstva promatrača.....	16
2.8 Izgled akreditacija izbornih promatrača.....	17
2.9 Promatrači političkih subjekata.....	18
2.10 Promatrači udruga	19
2.11 Međunarodni promatrači.....	20
2.12 Podnošenje zahtjeva za akreditaciju elektroničkim putem (e-Izbori)	21
2.13 Promatrači u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine.....	21
DIO III.	22
PROMATRANJE IZBORA	22
3.1 Priprema i otvaranje biračkog mjesta	23
3.2 Pristup biračkom mjestu	23
3.3 Otvaranje biračkog mjesta	24
3.4 Procedura glasovanja	27

3.4.1 Potpisivanje izvatka iz Središnjeg biračkog popisa	28
3.4.2 Izdavanje glasačkih listića	28
3.4.3 Tajnost glasanja	29
3.4.4 Pomoć druge osobe kod glasanja	29
3.5 Zatvaranje biračkog mjesta	30
3.6 Procedura brojanja na biračkom mjestu	31
3.7 Primjedbe promatrača	32
3.8 Zahtjevi za ponovno brojanje	33
DIO IV.....	34
PRILOZI	34
4.1 Primjeri glasačkih listića	35
4.2 Obrasci	37
4.3 Zahtjev za akreditiranje	43
4.4 GIP/OIP kontakti	46
4.5 Kodeks ponašanja za međunarodne promatrače	56

ZNAČAJ PROMATRANJA IZBORA

U svim suvremenim, demokratskim društvima, pa čak i onim manje razvijenim, izbori predstavljaju promociju i zaštitu osnovnih ljudskih prava, a samim time građanskih i političkih prava, stoga promatranje izbora pospješuje unapređivanje, transparentnost i vjerodostojnost cjelokupnog izbornog procesa kao i zaštitu ovih prava.

Ovaj proces ujedno predstavlja poštovanje slobode govora i medija, poštovanje zakonskih odredaba, pravo građana na okupljanje i osnivanje političkih partija, kao i jednaka prava za sve građane i nediskriminaciju.

Demokratski provedeni izbori predstavljaju temelj za održavanje demokratskog društva i omogućavaju građanima da slobodno biraju svoje predstavnike, promatraju izborni proces i samim time aktivno sudjeluju u kreiranju budućnosti društva.

DIO I.

INFORMACIJE O LOKALNIM IZBORIMA 2024. GODINE

1.1 Pravni okvir

Pravni okvir za provedbu izbora u Bosni i Hercegovini utvrđen je Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 04/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/05, 24/06, 32/07, 33/0, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 i 24/24)

1.2 Raspisivanje i održavanje Lokalnih izbora 2024. godine

Sukladno Odlukom Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine od 8. 5. 2024. godine, Lokalni izbori u Bosni i Hercegovini 2024. godine, održat će se u nedjelju 6. listopada 2024. godine, a raspisani su za:

- 58 općinskih vijeća u Federaciji Bosne i Hercegovine,
- 53 skupštine općina u Republici Srpskoj,
- 111 načelnika općina u Bosni i Hercegovini,
- 21 gradsko vijeće u Federaciji Bosne i Hercegovine,
- 10 skupština gradova u Republici Srpskoj,
- 31 gradonačelnika u Bosni i Hercegovini i
- Skupštinu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

1.3 Izborni sustavi u Bosni i Hercegovini

U Bosni i Hercegovini se primjenjuju dva izborna sustava:

- većinski sustav (sustav proste većine)
- sustav proporcionalne zastupljenosti.

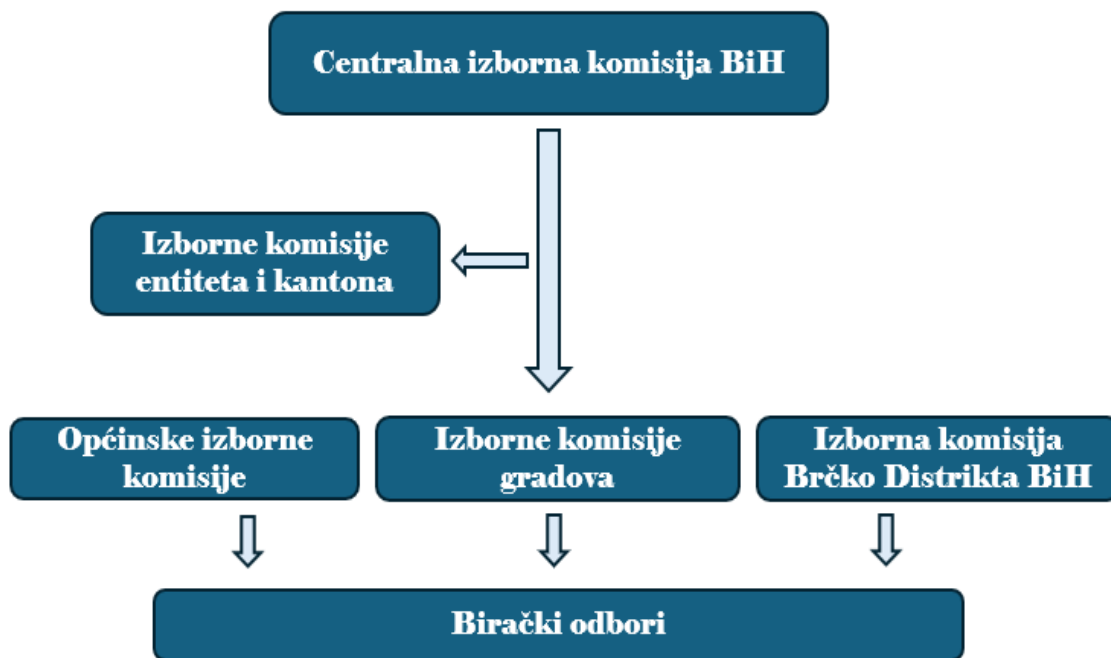
Shema 1. Prikaz izbornog sustava u Bosni i Hercegovini

Da bi sudjelovali u raspodjeli mandata, politički subjekti moraju osvojiti više od 3% od ukupnog broja važećih glasova u izbornoj jedinici u kojoj se kandidiraju za određeni organ vlasti (izborni prag).

1.4 Izborna administracija

Organi za provedbu izbora u Bosni i Hercegovini su izborna povjerenstva i birački odbori, odnosno:

- Središnje izborna povjerenstvo Bosne i Hercegovine,
- gradska i općinska izborna povjerenstva i Izborna povjerenstvo Brčko distrikta BiH (143 izborna povjerenstva osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini),
- birački odbori,
- ostala izborna povjerenstva.

Shema 2. Prikaz izborne administracije u Bosni i Hercegovini

Središnje izborna povjerenstvo BiH je neovisan organ koji podnosi izvješće neposredno Parlamentarnoj skupštini BiH i čija ovlaštenja iz nje proizilaze. Također, Središnje izborna povjerenstvo BiH koordinira, nadgleda i regulira rad svih izbornih povjerenstava i biračkih odbora. Sukladno Izbornom zakonu BiH, te provodi i druge radnje utvrđene člankom 2.9 Izbornog zakona BiH. Sastoji se od sedam članova: dva Hrvata, dva Bošnjaka, dva Srbina i jednog iz reda Ostalih.

Gradsko/općinsko izborno povjerenstvo se sastoji od tri, pet ili sedam članova, čiji broj utvrđuje Središnje izborno povjerenstvo BiH na osnovu broja birača upisanih u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa i veličine općine.

1.5 Upis birača u Središnji birački popis

Da bi osoba bila upisana u Središnji birački popis, odnosno da bi mogla ostvariti biračko pravo, neophodno je kumulativno ispunjenje sljedećih uvjeta:

Shema 3. Uvjeti za upis u Središnji birački popis

Prema kategoriji birača, razlikuju se sljedeći birači:

- **redoviti birači** - glasuju na redovitim biračkim mjestima, osim ako su vezani za krevet ili su u ustanovama – u tom slučaju imaju pravo glasovati putem mobilnog tima,
- **birači koji glasuju u odsutnosti** – birači sa statusom raseljene osobe kod kojih se osnovna izborna jedinica za koju glasuju razlikuje od osnovne izborne jedinice trenutnog boravišta/prebivališta, a u kojoj glasuju na biračkim mjestima za glasovanje u odsutnosti,
- **birači koji glasuju osobno** – birači koji imaju status raseljene osobe i koji su se prijavili da glasuju osobno u općini prebivališta iz 1991. godine, kao i državljani BiH koji imaju status izbjegle osobe, ako se nisu registrirali za glasovanje izvan BiH,
- **birači izvan BiH** – izbjegle osobe, i osobe koje privremeno žive izvan BiH, a koji nakon dostavljanja i potvrđivanja prijave, glasuju putem pošte ili na biračkim mjestima za osobno glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH.

Na dan raspisivanja izbora i zaključivanja Središnjeg biračkog popisa (7. 5. 2024. godine u 24.00 sata), ukupan broj upisanih birača iznosio je 3.406.088 birača

1.6 Biračka mjesta

Postupak glasovanja se provodi na biračkim mjestima, koja određuje gradsko/općinsko izborno povjerenstvo u periodu najkasnije 65 dana prije dana izbora i biračkim mjestima u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH, koja određuje Središnje izborno povjerenstvo BiH, najkasnije

50 dana prije dana održavanja izbora, ako su ispunjeni organizacijsko-tehnički uvjeti, uzimajući u obzir pristupačnost i funkcionalnost biračkih mjesta za birače s invaliditetom.

Pojedina biračka mjesta mogu biti pokrivena opremom za video nadzor na način da se tim postupkom ne narušava tajnost glasovanja.

Shema 4. Vrste biračkih mjesta

1.7 Izborni materijal

Izborni materijal je materijal koji se koristi na biračkom mjestu i dijeli se na osjetljivi i neosjetljivi materijal.

Shema 5. Vrste izbornog materijala

Gradsko/općinsko izborno povjerenstvo donosi plan predaje izbornog materijala biračkom odboru najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta, dok se relevantne izborne tehnologije dostavljaju najkasnije 48 sati prije otvaranja pomenutih. Birački odbor provjerava da li je izborni materijal kompletan i u ispravnom stanju i potpisuje prijem u Zapisnik.

Predsjednik i članovi biračkog odbora odgovorni su za sigurnost biračkog materijala na biračkom mjestu od trenutka prijema materijala pa do završetka svih svojih dužnosti nakon zatvaranja biračkog mjesta, okončanja procesa brojanja i uručenja biračkog materijala.

DIO II.

PROMATRAČI

2.1 Politički subjekti

Politički subjekti koji imaju pravo sudjelovanja na izborima u Bosni i Hercegovini su:

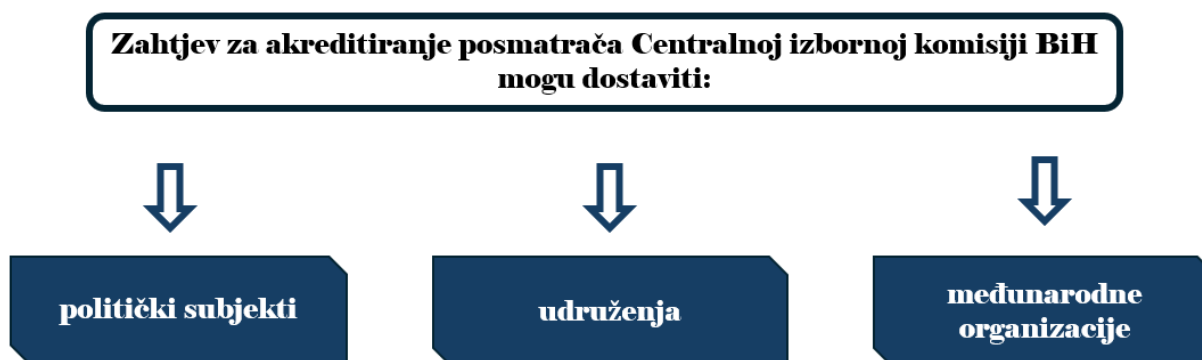
- **političke stranke** (da bi sudjelovala na izborima, politička stranka mora biti registrirana kod nadležnog organa sukladno zakonu, o čemu podnosi dokaz prilikom prijave za ovjeru uz prateću dokumentaciju),
- **neovisni kandidati** (podnose prijavu za ovjeru s imenom, prezimenom i osobnim podacima neovisnog kandidata uz prateću dokumentaciju),
- **koalicije** (dvije ili više ovjerenih političkih stranaka koje žele formirati koaliciju podnose prijavu za ovjeru pod jednim nazivom koalicije uz prateću dokumentaciju), i
- **liste neovisnih kandidata** (dva ili više ovjerenih neovisnih kandidata mogu se udružiti i podnijeti jednu listu neovisnih kandidata za ovjeru, uz prateću dokumentaciju).

2.2 Ovjereni politički subjekti za Lokalne izbore 2024. godine

Za sudjelovanje na Lokalnim izborima 2024. godine, Središnje izborno povjerenstvo BiH je ovjerilo ukupno 301 političkih subjekata i to: 114 političkih stranaka, 76 neovisnih kandidata, 43 neovisna kandidata predstavnika nacionalnih manjina, 59 koalicija i 9 listi neovisnih kandidata.

2.3 Procedure akreditiranja promatrača

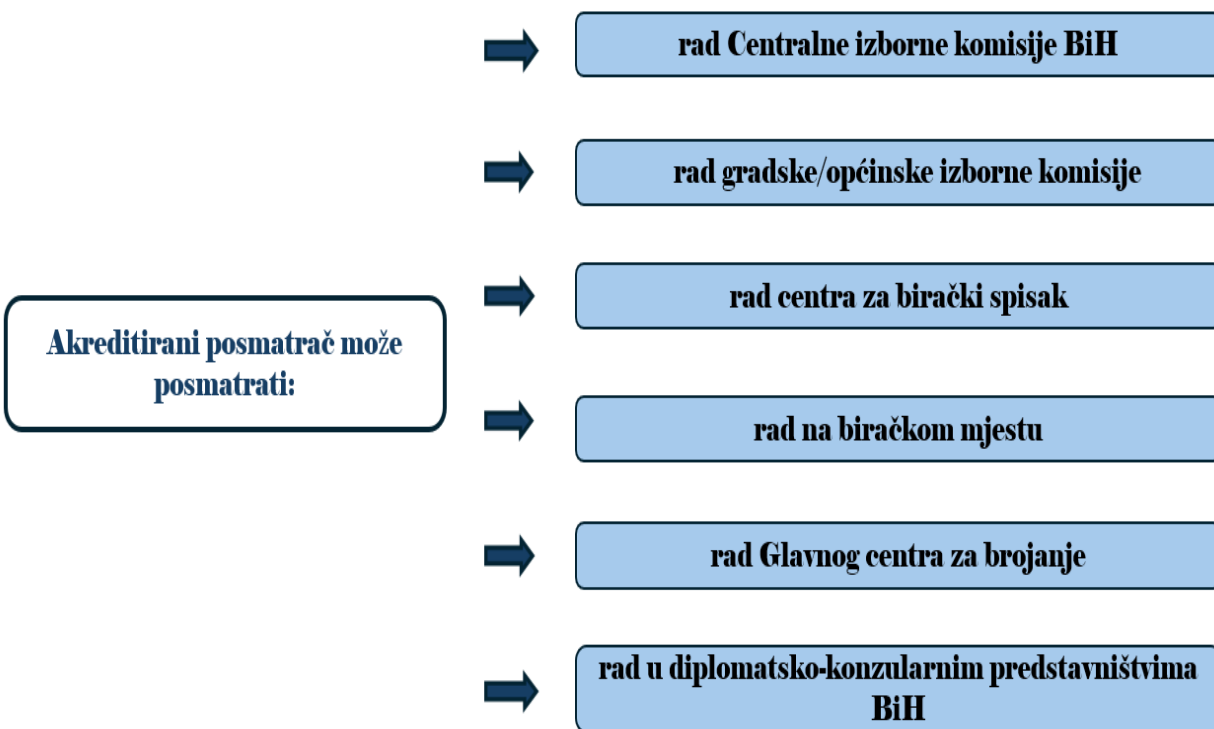
Pojam promatrač označava predstavnika političkog subjekta, predstavnika udruge i međunarodnog promatrača koji je akreditiran od strane Središnjeg izbornog povjerenstva BiH sukladno odredbama naputka o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih promatrača u BiH.

Shema 6. Tko upućuje zahtjev za akreditiranje promatrača

2.4 Akreditiranje, prava i dužnosti izbornih promatrača

Predstavnici političkih subjekata (političkih partija, koalicija, listi neovisnih kandidata i neovisnih kandidata) i udruga građana, te međunarodnih promatrača (u daljnjem tekstu: izborni promatrači) mogu promatrati sve izborne aktivnosti u Bosni i Hercegovini, pod uvjetom da se akreditiraju sukladno Izbornom zakonu BiH.

Shema 7. Izborne aktivnosti koje promatrači mogu promatrati

Politički subjekti, udruge i međunarodni promatrači prilikom podnošenja zahtjeva za akreditiranje izjašnjavaju se koje aktivnosti žele promatrati.

Središnje izorno povjerenstvo BiH akreditira izborne promatrače za promatranje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, Glavnog centra za brojanje i biračkih mjesta u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH.

Izborna povjerenstva osnovnih izbornih jedinica akreditiraju promatrače političkih subjekata za promatranje rada izbornog povjerenstva, centra za birački popis, biračkih mjesta i drugih relevantnih mjesta iz njihove nadležnosti.

Izborni promatrači mogu promatrati rad mobilnog tima. Izborna povjerenstva su dužna izraditi plan rada mobilnog tima koji sadrži sastav, raspored rada i rutu kretanja mobilnog tima.

Izborna povjerenstva dužna su omogućiti akreditiranim promatračima promatranje rada mobilnog tima na terenu. Ako je potrebno, izborna povjerenstva sačinjavaju i dopunu plana rada mobilnog tima, o čemu na prikladan način obavještavaju akreditirane promatrače.

Promatrač ne može biti osoba:

- koja je kandidat na predstojećim izborima,
- čija je kandidatura na predstojećim izborima odbijena ili je ime te osobe naknadno uklonjeno s liste kandidata,
- kojoj je Središnje izborno povjerenstvo BiH izreklo sankciju zabrane rada u biračkom odboru, u centru za birački popis ili u izbornom povjerenstvu,
- koju je predložio politički subjekt koji nije ovjeren za sudjelovanje na izborima,
- koja je član biračkog odbora i
- koja je u izvršnoj ili zakonodavnoj vlasti u izornoj jedinici za razinu za koju se bira.

2.5 Odbijanje ili odbacivanje zahtjeva za akreditaciju

Središnje izborno povjerenstvo BiH i izborno povjerenstvo osnovne izborne jedinice odlukom će odbiti ili odbaciti zahtjev za izdavanje akreditacije ili akreditaciju promatrača u sljedećim slučajevima:

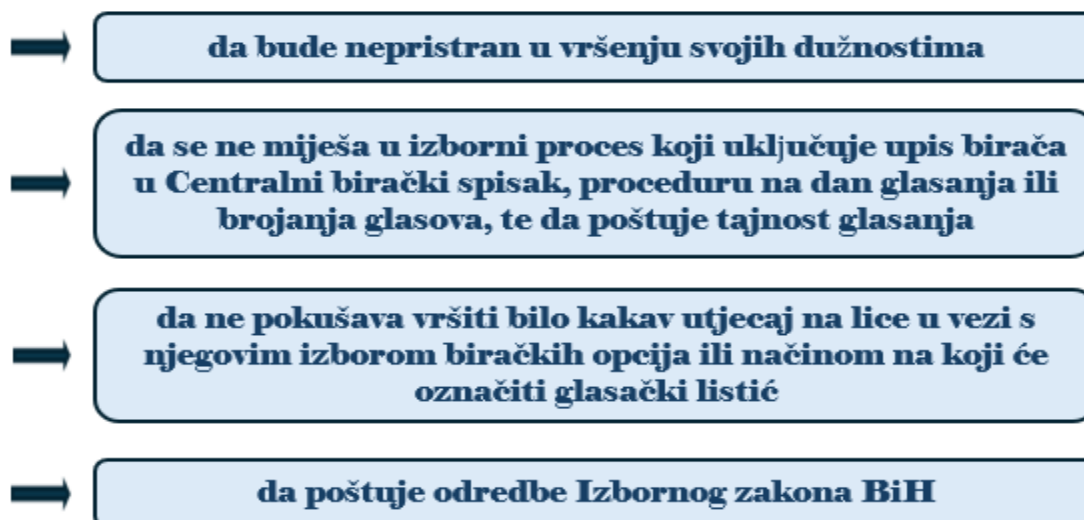
- ako je poništena ovjera političkog subjekta,
- ako nije podnesen u rokovima koje je utvrdilo Središnje izborno povjerenstvo BiH,
- ako je dostavljena nekompletna dokumentacija,
- ako zahtjev nije podnijela ovlaštena osoba,
- ako je određena osoba već predložena, odnosno ako ju je već akreditirao drugi politički subjekt ili udruga.

Promatrač kojem je nadležno izborno povjerenstvo odbilo zahtjev za izdavanje akreditacije može u roku od tri dana od dana prijema odluke podnijeti žalbu Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, koje je po podnesenom prigovoru dužno riješiti najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema.

Na odluku kojom je Središnje izborno povjerenstvo BiH odbacilo ili odbilo zahtjev za akreditaciju, politički subjekt i udruge imaju pravo podnijeti žalbu Apelacijskom odjelu Suda BiH putem Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u roku od dva dana od prijema odluke.

2.6 Pravila ponašanja promatrača

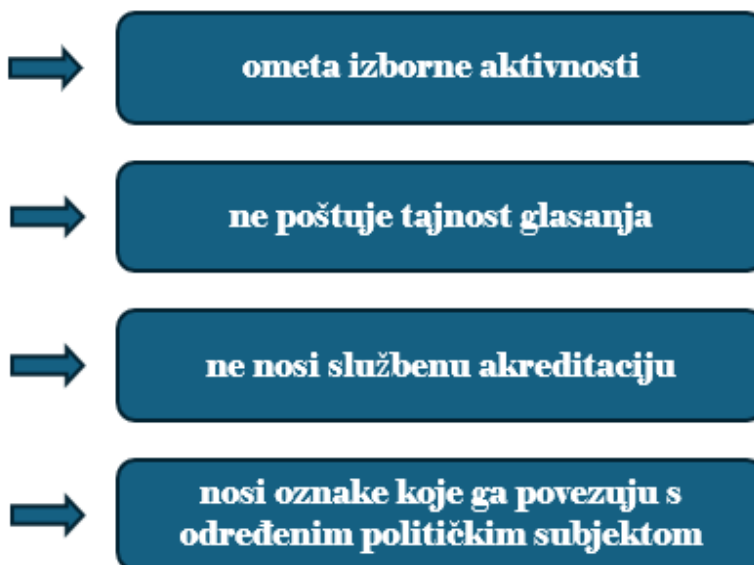
Akreditirani promatrač potpisuje obrazac koji se odnosi na pravila ponašanja i izjavu o poštovanju tajnosti glasanja i dužan je pridržavati se sljedećih pravila ponašanja:

Shema 8. Pravila ponašanja promatrača

2.7 Oduzimanje svojstva promatrača

Organ za provedbu izbora oduzet će svojstvo akreditiranom promatraču i udaljiti ga s mjesta promatranja izbornih aktivnosti u tijeku promatranja izbornog procesa ako:

Shema 9. Razlozi za oduzimanje akreditacije

2.8 Izgled akreditacija izbornih promatrača

Akreditacija je pravokutnog oblika. Za političke subjekte ona je bijele boje, za udruge sive boje, a za međunarodne promatrače svjetloružičaste boje i sadrži znak Središnjeg izbornog povjerenstva, logo izbora, podatke o promatraču te potpis ovlaštene osobe koja je izdala akreditaciju.

Središnje izborno povjerenstvo utvrđuje izgled akreditacije i dostavlja je u izborna povjerenstva, a izborna povjerenstva odgovorna su za izdavanje i distribuciju akreditacija svim akreditiranim promatračima političkih subjekata i udruga u njihovoj osnovnoj izbornoj jedinici.

Akreditirani promatrači preuzimaju akreditacije u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH najkasnije do dana održavanja izbora. Središnje izborno povjerenstvo BiH nadležno je za izradu i distribuciju službene akreditacije akreditiranim promatračima za promatranje izbora.

Promatrači političkih subjekata

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>PS-</p> <p>Ime: _____</p> <p>Prezime: _____</p> <p>Pravo posmatranja prema odluci CIK BiH br. _____</p> <p>Datum: _____</p> <p>Ovjerava: _____</p> <p>MP</p> 	<p>Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.</p>
---	---

Promatrači udruga građana

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>PU-</p> <p>Ime: _____</p> <p>Prezime: _____</p> <p>Pravo posmatranja prema odluci CIK BiH br. _____</p> <p>Datum: _____</p> <p>Ovjerava: _____</p> <p>MP</p> 	<p>Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.</p>
--	---

Međunarodni promatrači

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>Name: _____ MP- _____</p> <p>Surname: _____</p> <p>Right to observe as per BiH CEC Decision No : _____</p> <p>Date: _____</p> <p>Approved by: _____ Stamp</p> <p>LOKALNI IZBORI 2024 ИЗБОРИ ЛОКАЛНИ</p>	<p>While observing the electoral process, the observer shall not disturb the electoral activities and he/she shall respect the secrecy of voting. While observing electoral activities, an observer shall wear the official accreditation card and shall not wear any insignia or markings which affiliate him/her with a specific political party, coalition, list of independent candidates, an independent candidate, and a candidate from a separate list of candidates representatives of national minorities.</p>
---	---

2.9 Promatrači političkih subjekata

Predstavnici ovjerenih političkih subjekata podnose Središnjem izbornom povjerenstvu BiH zahtjev za akreditiranje izbornih promatrača za promatranje rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, Glavnog centra za brojanje i biračkog mjesta određenog za glasovanje u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH (DKP BiH).

Zahtjev za akreditiranje mora potpisati osoba koja je u prijavi za ovjeru političkog subjekta navedena kao osoba ovlaštena za zastupanje i čiji je potpis deponiran kod Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Ako se zahtjev za akreditiranje podnosi izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice, onda zahtjev za akreditiranje mora potpisati osoba koja je u prijavi za ovjeru političkog subjekta navedena kao osoba ovlaštena za zastupanje, i čiji je potpis deponiran kod Središnjeg izbornog povjerenstva BiH ili izbornog povjerenstva.

Predstavnici ovjerenih političkih subjekata mogu podnijeti zahtjev za akreditiranje promatrača samo u osnovnim izbornim jedinicama za koje se kandidiraju i to za promatranje rada izbornog povjerenstva, centra za birački popis, biračkih mjesta i drugih utvrđenih mjesta.

Pravo akreditiranja za promatranje izbornih radnji imaju politički subjekti koji se nalaze na listi političkih subjekata koju je utvrdilo Središnje izorno povjerenstvo BiH po postupku koji se primjenjuje za predlaganje članova biračkih odbora.

Rok za podnošenje zahtjeva za akreditiranje promatrača političkih subjekata za Lokalne izbore 2024. godine, traje od 8. 5. 2024. godine do 21. 9. 2024. godine.

Uz zahtjev za akreditiranje, politički subjekti dostavljaju popunjenu listu predloženih promatrača koja sadrži:

- *ime i prezime,*
- *broj važeće osobne iskaznice,*
- *jedinstveni matični broj promatrača,*
- *svojeručno popunjen obrazac pravila ponašanja,*
- *izjava o poštovanju tajnosti glasovanja za svakog predloženog promatrača.*

Politički subjekti mogu predložiti za promatrače samo osobe koje su punoljetne i koje su državljani BiH.

Broj promatrača koje politički subjekti mogu akreditirati je neograničen, ali politički subjekt može imati samo jednog promatrača istodobno na jednom izbornom mjestu.

Politički subjekti mogu promatrati rad na biračkim mjestima za glasovanje u odsutnosti, te su dužni od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH zatražiti informaciju o lokacijama ovih biračkih mjesta. Politički subjekti će kontaktirati izbornu povjerenstvo osnovne izborne jedinice u kojoj se nalazi biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti radi akreditiranja svojih promatrača.

2.10 Promatrači udruga

Predstavnici udruga podnose Središnjem izbornom povjerenstvu BiH zahtjev za akreditiranje promatrača za promatranje rada svih izbornih aktivnosti. Zahtjevi za akreditiranje promatrača udruga moraju biti podneseni u roku od 8. 5. 2024. godine do 21. 9. 2024. godine.

Udruga ne može biti akreditirana ako ju je osnovao ili je sponzorira politički subjekt, i ako je uključena u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerenih političkih subjekata. Predstavnik udruge na zahtjevu za izdavanje akreditacije potpisuje izjavu (koja je dio zahtjeva) da je nije osnovao, niti da je sponzorira politički subjekt, sukladno članku 17.4 stavak (1) točka 1) Izbornog zakona BiH.

U zahtjevu za akreditiranje udruga navodi:

- *izborne aktivnosti koje želi promatrati,*
- *kontakt-podatke (adresu, broj telefona, broj faksa i e-mail),*
- *izborne jedinice u kojima želi promatrati izborne aktivnosti,*
- *broj promatrača,*
- *razloge radi kojih žele promatrati izborni proces.*

te dostavlja sljedeće priloge:

- *listu imena predloženih promatrača, koja sadrži ime i prezime, broj važeće osobne iskaznice i jedinstveni matični broj promatrača,*
- *izvadak o upisu udruga u registar udruga kod nadležnog organa, koji ne može biti stariji od 60 dana,*
- *obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštovanju tajnosti glasovanja.*

Udruga podnosi poseban zahtjev za svaku osnovnu izbornu jedinicu u kojoj želi promatrati izborne aktivnosti.

Lista akreditiranih promatrača udruga koje je Središnje izborno povjerenstvo BiH akreditiralo dostavlja se svim izbornim povjerenstvima u kojima su udruge akreditirane. Izborna povjerenstva dostavljaju listu akreditiranih promatrača na sva biračka mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici na koju se zahtjev odnosi.

2.11 Međunarodni promatrači

Predstavnici međunarodnih promatrača podnose zahtjev za promatranje izbornih aktivnosti u Bosni i Hercegovini, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od 8. 5. 2024. godine do 29. 9. 2024. godine, odnosno izuzetno do dana izbora 2024. godine.

Središnje izborno povjerenstvo BiH akreditira i izdaje akreditaciju predstavnicima međunarodnih promatrača za promatranje bilo koje izborne aktivnosti.

Međunarodni promatrači mogu imati neograničen broj akreditiranih promatrača, s tim da iako broj promatrača koje međunarodni promatrači mogu imati istodobno na jednom izbornom mjestu nije ograničen, isti ne smije utjecati na regularnost izbornog procesa.

Međunarodni promatrač ima pravo na svako mjesto na kojem promatra izbornu aktivnost sa sobom uvesti i prevoditelja.

U zahtjevu za akreditiranje predstavnik međunarodnih promatrača navodi:

- *izborne aktivnosti koje želi promatrati,*
- *kontakt-podatke,*
- *izjavu da međunarodna organizacija ne obavlja bilo kakvu aktivnost u ime političkog subjekta.*

te dostavlja sljedeće priloge:

- *listu imena predloženih promatrača koja sadrži ime i prezime, naziv države koja je izdala putovnicu i broj putovnice,*
- *akt kojeg je potpisala ovlaštena osoba u kojem navode razloge radi kojih su zainteresirani da promatraju izborni proces u BiH,*
- *obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštovanju tajnosti glasovanja*

2.12 Podnošenje zahtjeva za akreditaciju elektroničkim putem (e-Izbori)

Zahtjev za akreditaciju izbornih promatrača može se izvršiti i elektroničkim putem. Prijavom na portal e-Izbori (<https://eizbori.izbori.ba>) politički subjekti, udruge i međunarodne organizacije mogu pristupiti aplikaciji za akreditaciju promatrača.

2.13 Promatrači u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine

Predstavnici političkih subjekata i udruga podnose zahtjev Središnjem izbornom povjerenstvu BiH za akreditiranje promatrača za promatranje izbora na biračkom mjestu određenom za glasovanje državljana Bosne i Hercegovine u DKP-u, neposredno ili posredstvom DKP-a BiH. Zahtjevi za akreditiranje promatrača u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH moraju biti podneseni u roku od 8. 5. 2024. godine do 29. 9. 2024. godine.

Akreditirani promatrači preuzimaju akreditacije u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH ili u DKP-u BiH određenom za glasovanje.

U zahtjevu za akreditiranje se navode:

- *izborne aktivnosti koje se žele promatrati,*
- *kontakt-podatci,*
- *naziv DKP-a BiH.*

te dostavljaju sljedeći prilozi:

- *listu imena predloženih promatrača koja sadrži ime i prezime, broj važeće osobne iskaznice, naziv države koja je izdala putovnicu, broj putovnice i jedinstveni matični broj,*
- *obrazac pravila ponašanja i izjava o poštovanju tajnosti glasovanja.*

Središnje izborno povjerenstvo BiH i izborna povjerenstva osnovnih izbornih jedinica zadržavaju originalni primjerak obrasca Pravila ponašanja i izjave o poštovanju tajnosti glasovanja.

Promatrač je tijekom promatranja izbornih aktivnosti dužan nositi akreditaciju.

DIO III.

PROMATRANJE IZBORA

Promatranje rada biračkog mjesta i Glavnog centra za brojanje

3.1 Priprema i otvaranje biračkog mjesta

Birački odbor obavlja pripremne radnje za otvaranje biračkog mjesta u periodu od 06:00 do 07:00 sati, i izborni promatrač bi u isto vrijeme trebao doći na biračko mjesto koje želi promatrati. Kako bi sebi olakšao postupak promatranja rada biračkog mjesta, izborni promatrač bi trebao obvezno pripremiti:

- **svoju akreditaciju**
- **ličnu kartu ili drugi važeći identifikacioni dokument**
- **priručnik za izborne posmatrače**
- **hemijsku olovku**
- **hranu i piće (nikako alkohol).**

3.2 Pristup biračkom mjestu

Nakon dolaska na biračko mjesto, promatrač je dužan pokazati osobni identifikacijski dokument predsjedniku biračkog odbora.

Predsjednik biračkog odbora ili ovlaštena osoba organa za provedbu izbora provjerit će identifikacijski dokument s fotografijom promatrača, kako bi nakon utvrđenog identiteta izbornog promatrača utvrdili da se ime izbornog promatrača nalazi na akreditaciji.

Predsjednik biračkog odbora ili ovlaštena osoba zapisat će ime promatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao i njegov broj akreditacije u Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO), odnosno drugu evidenciju koja se vodi u sjedištu organa za provedbu izbora, evidentirajući vrijeme kada je promatrač stigao, i vrijeme kada je promatrač napustio prostorije kako bi se broj promatrača ograničio na jednog promatrača istog političkog subjekta ili udruge u isto vrijeme na jednom biračkom mjestu, odnosno u sjedištu organa za provedbu izbora.

Promatranje brojanja glasova u Centru za brojanje organizirat će se na način da za svakim stolom na kojem se vrši brojanje, svi akreditirani subjekti mogu imati po jednog promatrača sve vrijeme brojanja, kao i promatranja svih ostalih izbornih aktivnosti u Centru za brojanje.

Promatrači političkog subjekta u Glavnom centru za brojanje imaju pravo da istodobno promatraju sve aktivnosti koje se odvijaju u Glavnom centru za brojanje tako da jedan promatrač može promatrati jednu aktivnost, sukladno odredbama Pravilnika o radu i organizaciji rada i utvrđivanja rezultata glasovanja u Glavnom centru za brojanje za Lokalne izbore 2024. godine.

Predsjednik biračkog odbora ili ovlaštena osoba zadržat će identifikacijski dokument promatrača do trenutka kada promatrač napušta biračko mjesto (sjedište organa za provedbu izbora). Kada promatrač napušta biračko mjesto (sjedište organa za provedbu izbora), dužan je obavijestiti predsjednika biračkog odbora ili ovlaštenu osobu o napuštanju prostorija, nakon čega će mu biti vraćen identifikacijski dokument.

- ako promatrate rad biračkog mjesta, preporučujemo da budete na biračkom mjestu na izborni dan u periodu od 06:00 do 7:00 sati,
- istaknite vidljivo akreditaciju,
- ne nosite oznake koje vas povezuju s određenim političkim subjektom.

Svi članovi biračkog odbora moraju doći na biračko mjesto najmanje sat vremena prije početka otvaranja biračkog mjesta i obvezni su nazočiti tijekom cijelog procesa glasovanja i brojanja glasačkih listića.

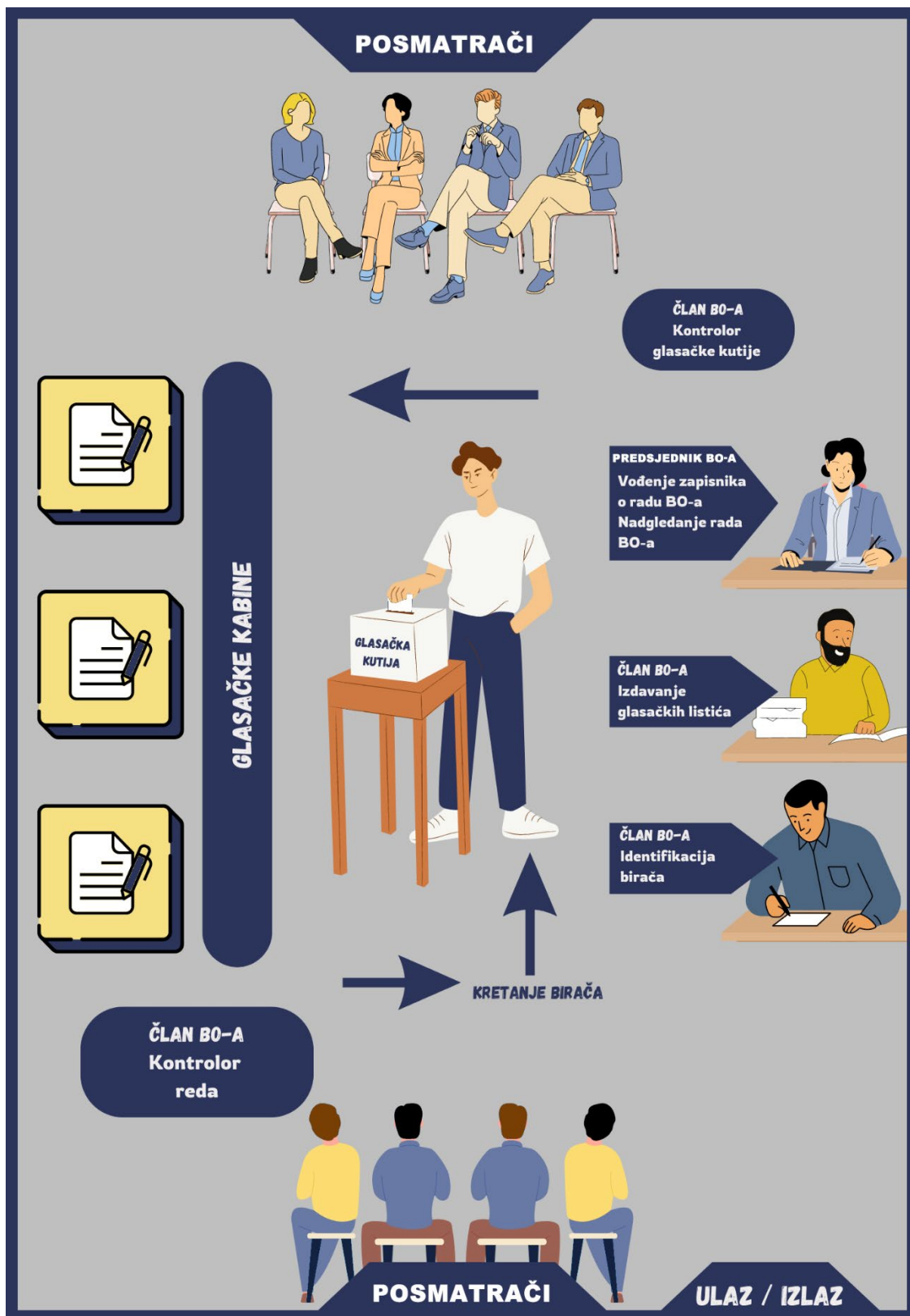
Prije otvaranja biračkog mjesta birački odbor određuje mjesto za svaku glasačku kabinu tako da se otvor glasačke kabine okrene prema članovima biračkog odbora i promatračima, i da bude dovoljno udaljena od članova biračkog odbora, promatrača ili birača koji se identificira, kako bi se osigurala tajnost glasovanja birača.

Birački odbor na biračkim mjestima na kojima nije omogućen pristup fizički nesposobnom biraču i biraču koji dođe do biračkog mjesta, ali zbog fizičkih prepreka i neprilagođenog prostora njegovoj invalidnosti ne može ući u prostor za glasovanje, određuje posebno mjesto i postavlja glasačku kabinu ispred biračkog mjesta za ovu kategoriju birača.

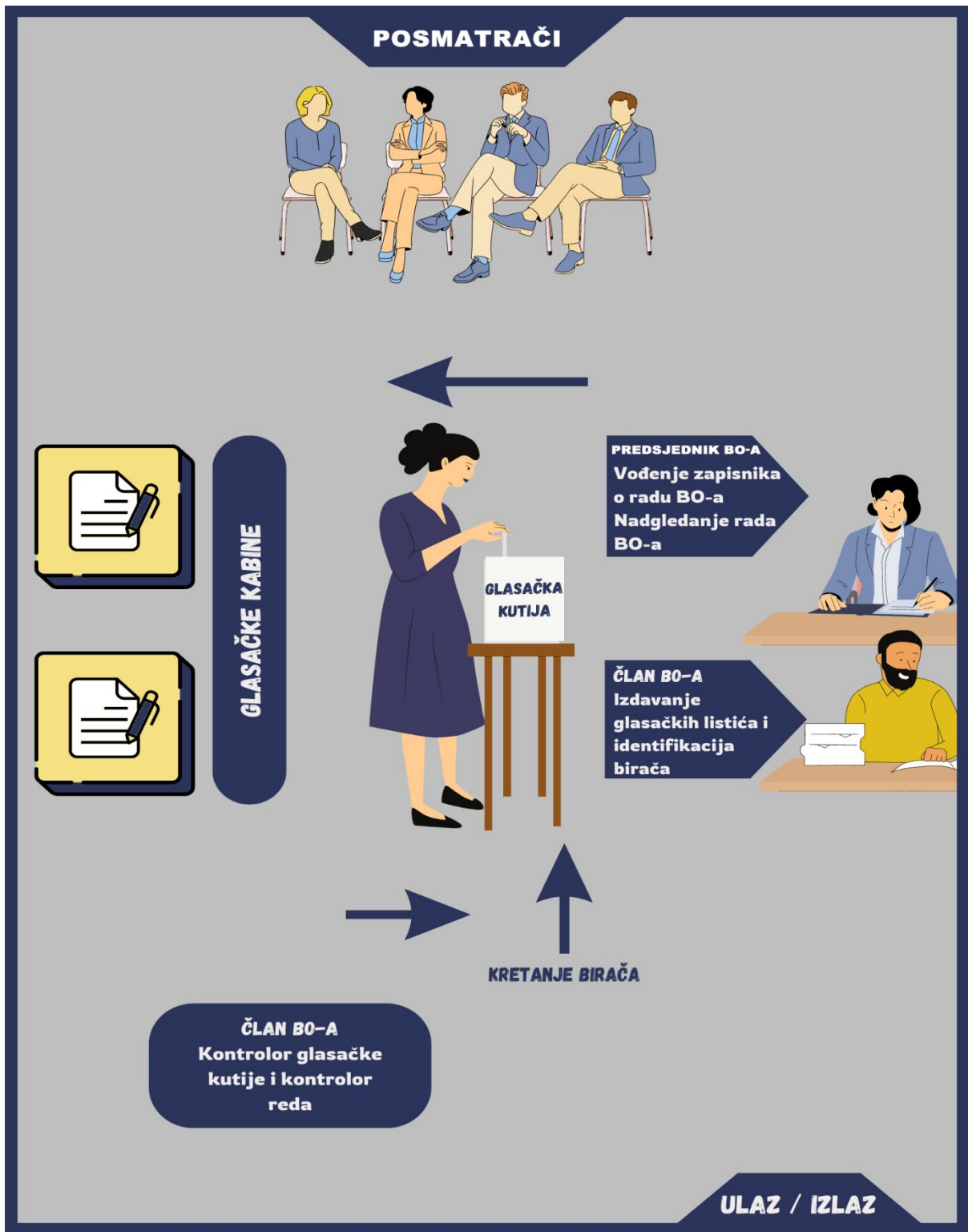
3.3 Otvaranje biračkog mjesta

Biračko mjesto počinje s radom u 07:00 sati, a zatvara se u 19:00 sati. Ako biračko mjesto iz opravdanih razloga nije otvoreno na vrijeme ili je došlo do prekida rada, a kašnjenje ili prekid rada je trajao do tri sata, glasovanje na tom biračkom mjestu može se produžiti za onoliko vremena koliko je trajalo kašnjenje, odnosno prekid rada, o čemu odlučuje predsjednik biračkog odbora.

*Shematski prikaz uređenja biračkog mjesta
(birački odbor koji se sastoji od pet članova) — primjer*

*Shematski prikaz uređenja biračkog mjesta
(birački odbor koji se sastoji od tri člana) — primjer*

Prilikom otvaranja biračkog mjesta, promatrač bi trebao obratiti pažnju da li je birački odbor obavio sljedeće aktivnosti:

- **da li je prije brojanja glasačkih listića utvrdio da li su glasački listići u originalnom pakiranju;**
- **da li je ručno prebrojao primljene glasačke listiće za svaku izbornu razinu i u Obrazac za brojno stanje upisao ukupan broj primljenih glasačkih listića;**
- **da li je pokazao praznu glasačku kutiju, nakon čega je na nju stavio plastični pečat;**
- **da li je upisao u Obrazac za brojno stanje serijske brojeve pečata glasačke kutije;**
- **da li je postavio zapečaćenu glasačku kutiju na mjesto gdje je svi nazočni mogu vidjeti;**
- **da li je na vidnom mjestu objavio popis članova biračkog odbora s naznakom političkog subjekta koji ih je nominirao.**

Ako neka od naprijed navedenih aktivnosti nije izvršena ili je nepravilno izvršena, promatraču se sugerira da svaku svoju primjedbu obvezno unese u Zapisnik o radu biračkog odbora (Obrazac Z6) ili da svoje primjedbe predaju u pisanoj formi, uz obvezan potpis.

3.4 Procedura glasovanja

Identifikacija birača

Nakon ulaska na biračko mjesto birač odlazi sa svojim važećim identifikacijskim dokumentom do člana biračkog odbora zaduženog za identifikaciju, kako bi bio utvrđen identitet birača.

Član biračkog odbora utvrđuje identitet birača na temelju važeće osobne iskaznice i na temelju elektroničke identifikacije birača koja podrazumijeva korištenje relevantnih biometrijskih podataka birača koji se prenose sigurnim elektroničkim prijenosom podataka između biračkih odbora, IDDEEA-e i Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, uzimajući u obzir Zakon o zaštiti osobnih podataka.

Identitet osobe koji se zbog invaliditeta ili bilo kojeg drugog opravdanog razloga predviđenog podzakonskim aktom ne može utvrditi putem elektroničke identifikacije birača, utvrđuje se isključivo na temelju važeće osobne isprave, odnosno:

- ***osobne iskaznice***
- ***putovnice***
- ***vozačke dozvole***

3.4.1 Potpisivanje izvotka iz Središnjeg biračkog popisa

Nakon što se utvrdi identitet, birač se potpisuje u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za dato biračko mjesto istovjetno kako se potpisao u osobnim dokumentima.

Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju birača i/ili izdavanje glasačkih listića ima dužnost i odgovornost upozoriti svakog birača da njegov potpis na izvotku iz Središnjeg biračkog popisa mora odgovarati potpisu na identifikacijskom dokumentu koji predočava članu biračkog odbora radi identifikacije.

Nadalje, promatraču se mora omogućiti pravo na efektivno vršenje promatranja, što ujedno podrazumijeva uvid u sve izborne aktivnosti – svim relevantnim dokumentima i javnim sastancima izbornih povjerenstava, pristup svim centrima za birački popis, biračkim mjestima i centrima za brojanje i drugim relevantnim mjestima kako je utvrdilo Središnje izorno povjerenstvo BiH.

Ako promatrač u tijeku promatranja utvrdi nepravilnosti vezano za proces koji promatra, može tražiti objašnjenje od ovlaštene osobe, a u slučaju da nije zadovoljan ponuđenim obrazloženjem, o istom podnosi primjedbu u Zapisnik.

Zabranjeno je glasno čitanje imena i prezimena birača.

Promatraču koji uoči da se na biračkom mjestu krši navedena zabrana sugerira se da u Zapisnik o radu biračkog odbora unese navedenu primjedbu, po mogućnosti navodeći broj slučajeva u kojima je došlo do navedene povrede pravila procesa, ili predati u pisanoj formi, uz obvezan potpis.

3.4.2 Izdavanje glasačkih listića

Kada birač bude identificiran i potpiše se u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa, član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića, na svaki glasački listić, na prednjoj stranici ispod teksta “Naputak za glasovanje“ u donjem lijevom kutu stavlja otisak štambilja biračkog mjesta i potpisuje se pored istog, zatim mu izdaje glasačke listiće i odmah upućuje birača prema jednoj od slobodnih glasačkih kabina kako bi popunio glasačke listiće.

Glasački listić sadrži:

- *datum izbora,*
- *naziv organa za koji se vrši izbor,*
- *nazive političkih stranaka, koalicija, listi neovisnih kandidata i imena neovisnih kandidata s oznakom – neovisni kandidat, po redoslijedu utvrđenom na zbirnoj listi ždrijebanjem provedenim kako bi se odredio njihov redoslijed na glasačkom listiću, kao i imena svih kandidata na listama,*
- *naputak o načinu ispunjavanja glasačkog listića i*

- *naputak za glasače za korištenje izbornih tehnologija koje utječu na način glasovanja.*

i omogućava biraču da glasuje samo za jednu od sljedećih opcija:

- *neovisnog kandidata,*
- *političku stranku, koaliciju ili listu neovisnih kandidata,*
- *moćnost, da u okviru kandidatske liste jedne stranke, koalicije ili liste neovisnih kandidata, označi 1 ili najviše 3 kandidata na jednoj listi koju je birač odabrao.*

Ako je birač označio više od 3 kandidata na jednoj listi, smatra se da je ta lista dobila važeći glas u svrhu raspodjele mandata, dok se preferencijalni glasovi s liste smatraju nevažećim, tj. ne ulaze u postupak iščitavanja po kandidatima.

Glasački listić se smatra nevažećim ako ne sadrži otisak štambilja ili ako ga nije potpisao član biračkog odbora.

3.4.3 Tajnost glasovanja

U glasačkoj kabini u isto vrijeme smije se nalaziti samo jedna osoba, što podrazumijeva da je ispunjavanje glasačkog listića tajno, a glasovanje osobno, osim ako se radi o biračima koji su slijepi, nepismeni ili fizički nesposobni.

Predsjednik i članovi biračkog odbora dužni su osigurati tajnost glasovanja i onemogućiti da neka osoba glasuje umjesto druge osobe pod njenim imenom ili da ponovno glasuje.

Zabranjeno je tzv. obiteljsko glasovanje. U slučaju navedenog, promatraču se sugerira da primjedbu o tome obvezno unese u Zapisnik o radu biračkog odbora, po mogućnosti uz navođenje broja zabilježenih slučajeva obiteljskog glasovanja, odnosno da primjedbu dostavi u pisanoj formi uz obvezan potpis.

3.4.4 Pomoć druge osobe kod glasovanja

Kako bi se uveo sustav kontrole pomoći druge osobe, Središnje izborno povjerenstvo BiH propisalo je obvezu dokazivanja potrebe za pružanjem pomoći druge osobe, kao i izgled i sadržaj PDL obrasca.

Na zahtjev birača koji je slijep, nepismen ili je osoba s invaliditetom, predsjednik biračkog odbora odobrava primjenu postupka po kojem druga osoba, koju izabere birač koji nije u mogućnosti da glasuje, pomaže tom biraču pri potpisivanju izvotka iz Središnjeg biračkog popisa i glasovanju.

Člankom 19. Pravilnika o provedbi izbora, propisano je da PDL obrazac između ostalog sadrži i Izjavu da osoba koja pomaže biraču može pomoći samo jednom biraču na dan izbora.

U slučaju da je biračko mjesto opremljeno izbornim tehnologijama pomoću kojih se osobi s invaliditetom omogućava da glasuje samostalno, pomoć druge osobe će biti isključena radi zaštite tajnosti glasovanja.

3.5 Zatvaranje biračkog mjesta

Prilikom zatvaranja biračkog mjesta promatrač bi trebao obratiti pažnju na sljedeće aktivnosti biračkog odbora:

- **da li je biračima koji su u redu za glasanje u trenutku zatvaranja biračkog mjesta odobreno da glasaju**
- **da li je predsjednik biračkog odbora prilikom zatvaranja biračkog mjesta evidentirao prisutne akreditirane posmatrače na način kako je to propisano**
- **da li je predsjednik biračkog odbora nakon zatvaranja biračkog mjesta evidentirao sve podatke u Obrascu za brojno stanje isključivo crvenom hemijskom olovkom**

3.6 Procedura brojanja na biračkom mjestu

Nakon zatvaranja biračkog mjesta promatrač treba obratiti pažnju na sljedeće aktivnosti biračkog odbora:

- da li je utvrđen broj neiskorištenih glasačkih listića i upakiran u providnu veću zaštitnu vreću;
- da li je utvrđen broj glasača koji su glasovali na tom biračkom mjestu, ručno brojeći broj potpisa na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa i jesu li navedeni podatci evidentirani u Obrascu za brojno stanje;
- da li je formirana velika radna površina za brojanje glasačkih listića iz glasačke kutije;
- da li je sadržaj glasačke kutije kompletno istresen na radnu površinu i da li je pokazano da je glasačka kutija prazna;
- da li su razvrstani glasački listići po razinama;
- da li se svaki glasački listić koji se broji pokazuje promatračima;
- da li su glasački listići s razinama koji se ne broje stavljeni u vreću i zadržani na radnoj površini;
- da li se glasački listići broje u timovima po dvoje (dvostrukim brojanjem) po 25 svežnjeva i da li je tačno utvrđen broj glasova koje su osvojili politički subjekti;
- da li su uklonjene sve plave kemijske olovke koje su korištene za glasovanje.

Procedura utvrđivanja broja osvojenih glasova po kandidatima koja se odnosi samo na otvorene liste

Za izborne razine gdje se vrši brojanje glasova u sustavu otvorene liste nakon utvrđenih rezultata po političkim subjektima vrši se prebrojavanje glasova koji su pojedinačno osvojili kandidati unutar liste, te bi promatrač trebao obratiti pažnju na sljedeće:

- da li se brojanje u timovima vrši od po 4 člana, od čega jedan član tima čita, drugi član tima kontrolira čitanje, a dva člana tog tima bilježe podatke u pomoćni obrazac za glasove po kandidatima;
- da li je birački odbor razvrstao glasačke listiće po političkim subjektima;
- da li je birački odbor za svaki politički subjekt razvrstao glasačke listiće u tri podgrupe:
- ✓ glasačkih listića gdje su birači označili samo politički subjekt

- ✓ glasačkih listića gdje su birači označili do 3 kandidata političkog subjekta
- ✓ glasačkih listića gdje su birači označili 4 i više kandidata političkog subjekta
- da li birački odbor broji po kandidatima samo glasačke listiće na kojima su glasači označili do 3 kandidata;
- da li je predsjednik biračkog odbora nakon završenog ciklusa prebrojavanja, rezultate brojanja upisao isključivo crvenom kemijskom olovkom u obrasce;
- da li je birački odbor nakon završenog ciklusa prebrojavanja, upakirao materijal prema šemi pakiranja u vreće i stavio pečat, a rezultate brojanja upisao u obrasce;
- da li je obrasce (žuta preslika) s rezultatima brojanja izložio na biračkom mjestu.

Tijekom prebrojavanja glasačkih listića crvena kemijska olovka može biti samo kod članova tima koji bilježe podatke u pomoćni obrazac i predsjednika za evidentiranje podataka u obrasce. Svako biračko mjesto posjeduje obrasce u koje izborni promatrači mogu prepisati rezultate sa žutih preslika.

3.7 Primjedbe promatrača

Tijekom promatranja izbornog procesa promatrač treba biti svjestan atmosfere izvan i unutar biračkog mjesta, nadalje ako primijeti probleme ili kršenje izborne procedure, promatrač se obraća predsjedniku biračkog odbora. Način na koji se obraća predsjedniku biračkog odbora mora biti takav da se ne može tumačiti kao davanje naputaka, naređenja ili kao miješanje u izborni postupak.

Svaki promatrač bi trebao razlikovati nevažne greške u primjeni pravila i propisa od onih kršenja koja mogu grubo povrijediti izbornu proceduru i utjecati na izborne rezultate, stoga, ako predsjednik biračkog odbora ne ukloni uočeni nedostatak ili kršenja izborne procedure, promatrač unosi svoja zapažanja u Zapisnik o radu biračkog odbora, Obrazac za izvješćivanje i potpisuje se.

Zapisnik o radu biračkog odbora je sačinjen tako da svaka stranica ima svoju presliku na kojoj se preslikavaju podatci upisani na stranici.

Promatrač ima pravo od gradskog/općinskog izbornog povjerenstva tražiti presliku/prijepis Zapisnika o radu s biračkog mjesta čiji je rad promatrao, te će mu se isti omogućiti na pogodan način što podrazumijeva i fotografiranje putem mobilnog aparata.

Promatrač treba odmah obavijestiti gradsko/općinsko izorno povjerenstvo u sljedećim situacijama:

- *ako njemu ili drugim promatračima nije dozvoljen ulazak na biračko mjesto ili je udaljen s biračkog mjesta,*
- *ako se stvara kaos na biračkom mjestu,*
- *ako se onemogućava upisivanje primjedbi u Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO).*

3.8 Zahtjevi za ponovno brojanje

Nakon što Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrdi i objavi izborne rezultate, akreditirani promatrač može zahtijevati da Središnje izborno povjerenstvo BiH ponovno broji glasačke listiće na biračkom mjestu na kojem je bio promatrač. Akreditirani promatrač može zahtijevati od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH da ponovno broji glasačke listiće za glasovanje u odsutnosti, glasačke listiće kojima se glasovalo izvan Bosne i Hercegovine ili nepotvrđene-kuvertirane glasačke listiće.

Središnje izborno povjerenstvo BiH može razmatrati zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića koji je podnio akreditirani promatrač, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- *da je zahtjev podnesen u pisanoj formi i da ga je potpisao akreditirani promatrač;*
- *da je promatrač na biračkom mjestu u ZARBO upisao primjedbu kojom ukazuje da birački odbor nije radio sukladno Izbornom zakonu;*
- *da su u zahtjevu točno navedene činjenice koje opravdavaju ponovno brojanje uključujući članove Izbornog zakona koji nisu poštovani ili su prekršeni;*
- *da je u zahtjevu naveden približan broj glasačkih listića za koje se vjeruje da nisu ispravni;*
- *da je u zahtjevu navedeno kako bi ova povreda zakona utjecala na izborne rezultate i*
- *da je zahtjev podnesen Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od 72 sata od dana kada je Središnje izborno povjerenstvo BiH objavilo utvrđene izborne rezultate.*

Središnje izborno povjerenstvo BiH nalaže ponovno brojanje ako se utvrdi da broj glasačkih listića premašuje broj glasača koji su glasovali na biračkom mjestu za više od 2%.

DIO IV.

PRILOZI

4.1 Primjeri glasačkih listića

LOKALNI IZBORI 06.10.2024.
ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 06.10.2024.

GRAD / OPĆINA 000
ГРАД / ОПШТИНА

PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI!

ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ!

☐ ПАРТИЈА БОРДО 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ Ц 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Х 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К 12 ☐ КАНДИДАТ М 13 ☐ КАНДИДАТ Н 14 ☐ КАНДИДАТ О	10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К ☐ КАНДИДАТ ПЛАВИ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ ☐ СТРАНКА ЖУТА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф	8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К 12 ☐ КАНДИДАТ М ☒ СТРАНКА ЦРВЕНА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☒ КАНДИДАТ Б 3 ☒ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☒ КАНДИДАТ Ф 7 ☒ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☒ КАНДИДАТ Ј 11 ☒ КАНДИДАТ К
☐ СТРАНКА ЗЕЛЕНА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К 12 ☐ КАНДИДАТ М 13 ☐ КАНДИДАТ Н 14 ☐ КАНДИДАТ О	☐ СТРАНКА СМЕДА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К 12 ☐ КАНДИДАТ М 13 ☐ КАНДИДАТ Н 14 ☐ КАНДИДАТ О	☐ СТРАНКА НАРАНЂАСТА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И
☐ ПАРТИЈА ЉУБИЧАСТА 1 ☐ КАНДИДАТ А	☐ СТРАНКА СИВА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е	☐ ПАРТИЈА РОЗА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К 12 ☐ КАНДИДАТ М 13 ☐ КАНДИДАТ Н 14 ☐ КАНДИДАТ О
☐ КОАЛИЦИЈА ЦРНА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И <small>ЛИСТА SE NASTAVLJA U SLJEDEĆEM STUPCU! ЛИСТА СЕ НАСТАВЉА У СЉЕДЕЊОЈ КОЛОНИ!</small>	☐ СТРАНКА БИЈЕЛА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г <small>ЛИСТА SE NASTAVLJA U SLJEDEĆEM STUPCU! ЛИСТА СЕ НАСТАВЉА У СЉЕДЕЊОЈ КОЛОНИ!</small>	КРАЈ ЛИСТЕ. КРАЈ ЛИСТЕ.

Primjer važećeg glasačkog listića za politički subjekt

☐ ПАРТИЈА БОРДО 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ Ц 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Х 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К 12 ☐ КАНДИДАТ М 13 ☐ КАНДИДАТ Н 14 ☐ КАНДИДАТ О	10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К ☐ КАНДИДАТ ПЛАВИ - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К 12 ☐ КАНДИДАТ М
☐ СТРАНКА ЗЕЛЕНА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К 12 ☐ КАНДИДАТ М 13 ☐ КАНДИДАТ Н 14 ☐ КАНДИДАТ О	☐ СТРАНКА ЖУТА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф	☐ СТРАНКА ЦРВЕНА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К
☐ ПАРТИЈА ЉУБИЧАСТА 1 ☐ КАНДИДАТ А	☐ СТРАНКА СМЕЂА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☐ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К 12 ☐ КАНДИДАТ М 13 ☐ КАНДИДАТ Н 14 ☐ КАНДИДАТ О	☐ СТРАНКА НАРАНЂАСТА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И
☐ КОАЛИЦИЈА ЦРНА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И <small>LISTA SE NASTAVLJA U SLJEDEĆEM STUPCUJ LISTA SE NASTAVLJA U SLJEDEĆOJ KOLONIJ!</small>	☐ СТРАНКА СИВА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е	☐ ПАРТИЈА РОЗА 1 ☒ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☒ КАНДИДАТ Ф 7 ☒ КАНДИДАТ Г 8 ☐ КАНДИДАТ Н 9 ☐ КАНДИДАТ И 10 ☒ КАНДИДАТ Ј 11 ☐ КАНДИДАТ К 12 ☒ КАНДИДАТ М 13 ☒ КАНДИДАТ Н 14 ☐ КАНДИДАТ О КРАЈ ЛИСТЕ. КРАЈ ЛИСТЕ.
☐ СТРАНКА БИЈЕЛА 1 ☐ КАНДИДАТ А 2 ☐ КАНДИДАТ Б 3 ☐ КАНДИДАТ С 4 ☐ КАНДИДАТ Д 5 ☐ КАНДИДАТ Е 6 ☐ КАНДИДАТ Ф 7 ☐ КАНДИДАТ Г <small>LISTA SE NASTAVLJA U SLJEDEĆEM STUPCUJ LISTA SE NASTAVLJA U SLJEDEĆOJ KOLONIJ!</small>		

Primjer važećeg glasačkog listića za politički subjekt, dok se glasovi za kandidate smatraju nevažećim

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (LOKALNI IZBORI FBiH)	NAZIV I ŠIFRA OPĆINE/IZBORNE JEDINICE: ILIDŽA 131A	BROJ BIRAČKOG MJESTA: 131A024	58
---	--	---	-----------

Serijski broj plastičnog pečata		Serijski broj plastičnog pečata	
PEČAT 1	PEČAT 2	PEČAT 3	PEČAT 4
BA 1 6 0 2 7 8	BA 1 6 0 2 7 9	BA 1 6 0 2 8 0	BA 1 6 0 2 8 1

DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA					
1. Broj birača na izvodu iz Centralnog/Srednjeg biračkog spiska/popisa (ručno unijeti)	=	GRADONAČELNIK GRADA / NAČELNIK OPĆINE	GRADSKO / OPĆINSKO VIJEĆE		
2. Broj primljenih glasačkih listića	=	0 6 5 0	0 6 5 0	0 6 4 9	0 6 5 0

DIO II: TOKOM GLASANJA/TJEKOM GLASOVANJA					
3. Broj naknadno primljenih / izuzetih glasačkih listića	=	GRADONAČELNIK GRADA / NAČELNIK OPĆINE	GRADSKO / OPĆINSKO VIJEĆE		
4. Sveukupan broj primljenih gl. listića (red 2 + red 3)	=	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0	0 6 5 0

DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA					
5. Broj potpisa na Izvodu iz Centralnog/Srednjeg Biračkog spiska/popisa (ručno brojati)	=	GRADONAČELNIK GRADA / NAČELNIK OPĆINE	GRADSKO / OPĆINSKO VIJEĆE		
6. Broj upropštenih glasačkih listića (paketi 2)	=	0 3 2 0	0 3 3 2	0 0 0 0	0 0 0 0
7. Broj IZDANIH glasačkih listića (red 5 + red 6)	=	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 3 2	0 0 3 0
8. Broj NEISKORIŠTENIH glasačkih listića (ručno brojati)	=	0 3 3 0	0 3 3 0	0 3 3 0	0 3 3 0
9. UKUPAN BROJ ZADUŽENIH GL. LISTIĆA (red 7 + red 8)	=	0 6 5 0	0 6 6 5	0 6 5 0	0 6 5 0
10. TEST TAČNOSTI/TOČNOSTI: red 9 = red 4; ako nisu isti, upisati razliku	=	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0	0 0 0 0

Potpisjući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu

Serijski broj plastičnog pečata	PEČAT 5
BA 1 6 0 2 8 2	

PREDSJEDNIK	IME(ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS	ČLAN 3	IME(ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
	VELJKO PETROVIĆ			LAKOVIĆ MUSTAFA	
ČLAN 1	SANDA SUBOTIĆ		ČLAN 4	NEZIHA MUSTAFIĆ	
ČLAN 2	TATIJANA TRIFKOVIĆ				

Obrazac za brojno stanje

NAZIV I DATUM ODRŽAVANJA IZBORA

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS) / ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ВЕЋИНСКИ ГЛАС) ZR / ЗР

NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ		ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА

1) Укупан број потписа на изводу из Централног бирачког списка / Сређињег бирачког списка (red / redak 5 из Образац за бројно стање) Укупан број потписа на изводу из Централног бирачког списка (red 5 из Образац за бројно стање)	Kandidat Кандидат	Politička stranka, koalicija ili nezavisni / neovinski kandidat Политичка странка, коалиција или независни кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова			
330	KANDIDAT A		-	-	2	5
	KANDIDAT B		-	1	2	5
	KANDIDAT C		-	1	7	0
	KANDIDAT E		-	-	-	0
	KANDIDAT F		-	-	-	0
	KANDIDAT G		-	-	-	0
2) Број гласачких листића у гласачкој кутији Број гласачких листића у гласачкој кутији						
330						
3) Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku Тест тачности Тест тачности red 1 = red 2; ako nisu isti upisati razliku						
0						
A) Nevažeći neoznačeni gласачки листићи A) Неважећи неозначени гласачки листићи						
5						
B) Nevažeći ostali gласачки листићи B) Неважећи остали гласачки листићи						
5						
Укупан број неважећих гласачких листића C) (red / redak A + red / redak B) D) Укупан број неважећих гласачких листића (red A + red B)						
10						
D) Укупан број важећих гласова D) Укупан број важећих гласова						
320						
Укупан број свих гласачких листића E) (red / redak C + red / redak D) E) Укупан број свих гласачких листића (red D + red D)						
330						
F) Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku Ф) Тест тачности: red E = red 2; ako nisu isti upisati razliku						
0						
Serijski broj pečata za zaštitu vreće sa гласачким листићима (BOJA VREĆE U ZAVISNOSTI OD NIVOА) Серијски број печата за заштитну врећу са гласачким листићима (BOJA VREĆE U ZAVISNOSTI OD NIVOА)						
BA 1 2 4 6 4 6						
UKUPNO (= red / redak D) УКУПНО (= red D)						

Потписујући се изјављујем да ови бројеви тачно / тачно одражавају активност бирача / бирача на овом бирачком мјесту.

Потписујући се изјављујем да ови бројеви тачно одражавају активност бирача на овом бирачком мјесту.

	IME I PREZIME (TISKANI SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИ СЛОВИМА)	POTPREZIME ПОТПРЕЗИМЕ	IME I PREZIME (TISKANI SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ТИСКАНИ СЛОВИМА)	POTPREZIME ПОТПРЕЗИМЕ
ČLAN 3 ЧЛАН 3			ČLAN 3 ЧЛАН 3	
ČLAN 4 ЧЛАН 4			ČLAN 4 ЧЛАН 4	
ČLAN 5 ЧЛАН 5			ČLAN 5 ЧЛАН 5	

Primjer: Obrazac za zbirne rezultate ZR – većinski glas

ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ / ZBRORNE REZULTATE ZR (ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЛЈЕНОСТ) / ОБРАЗЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЛЈЕНОСТ)

ZR / ЗР

НАЗИВ ОПЦИНЕ НАЗИБ ОПШТИНЕ	ШИФА ОПЦИНЕ ШИФА ОПШТИНЕ		ШИФА БИРАЧКОГ МЈЕСТА ШИФА БИРЧУНОГ МЈЕСТА	
	131	131A	024	024

ZBR / ZBRORJI GLASOVA ЗБИР ГЛАСОВА	
1) Укупан број пописа на изводу из Centralnog birачког списка / Средњег бирачког пописа (red / redak 5 из Обрасца за бројно стање) Укупан број пописа на изводу из Centralnog бирачког списка (ред 5 из Обрасца за бројно стање)	320
2) Број гласачких листица у гласачкој кутiji Број гласачких листица у гласачкој кутiji	320
3) Тест тачности / тачности Red / redak 1 = red / redak 2, ако нису исти угрени резултати Тест тачности	0
A) Неважећи неиздати гласачки листици Неважећи неиздати гласачки листици	4
B) Неважећи остали гласачки листици Неважећи остали гласачки листици	6
C) Укупан број неважећих гласачких листица (red / redak A + red / redak B)	10
D1) Укупан број важећих гласачких листица Укупан број важећих гласачких листица	310
D1) Укупан број важећих гласачких листица Укупан број важећих гласачких листица	310
D2) Укупан број важећих гласачких листица Укупан број важећих гласачких листица	0
D) Укупан број важећих гласачких листица (red / redak D1 + red / redak D2) Укупан важећих гласачких листица (ред Д1 + ред Д2)	310
E) Укупан број свих гласачких листица (red / redak C + red / redak D) Укупан број свих гласачких листица (ред Ц + ред Д)	320
F) Тест тачности / тачности Red / redak E = red / redak 2, ако нису исти угрени резултати Тест тачности ред Е = ред 2, ако нису исти угрени резултати	0

Серијски број пласманског пописа за изабрана мјеста на локалним изборима (PROVIDNA ВЕРА)						
BA	1	2	0	2	4	1
Серијски број пласманског пописа за изабрана мјеста на гласачким листицама – одговарајућа (BOJA ВРЕЦЕ У ЗАВИСНОСТИ ОД НИВОА) Серијски број пласманског пописа за изабрана мјеста на гласачким листицама – одговарајућа (BOJA ВРЕЦЕ У ЗАВИСНОСТИ ОД НИВОА)						
BA	1	2	0	2	4	2
Серијски број пласманског пописа за изабрана мјеста на документациони за Централну изборну комисију ИИИ (PROVIDNA МАЂА) Серијски број пласманског пописа за изабрана мјеста на документациони за Централну изборну комисију ИИИ (PROVIDNA МАЂА)						
BA	1	2	0	2	4	3

НАЗИВ ОПЦИНЕ НАЗИБ ОПШТИНЕ	ИМЕНА ИЛИ ПЕРЗОНИ ИМЕНА ИЛИ ПЕРЗОНИ	ПОПИС ПОПИС	НАЗИВ БИРАЧКОГ МЈЕСТА ИМЕНА ИЛИ ПЕРЗОНИ	ПОПИС ПОПИС	НАЗИВ БИРАЧКОГ МЈЕСТА ИМЕНА ИЛИ ПЕРЗОНИ	ПОПИС ПОПИС
VELJKO PETROVIĆ	SANDA SUBOTIĆ	CLAN 3 ЧЛАН 3	TATJANA TREKOVIĆ	CLAN 4 ЧЛАН 4	NEZHNA MUSTAFIĆ	CLAN 5 ЧЛАН 5

ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 06.10.2024. ГОДИНЕ / ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 06.10.2024. ГОДИНЕ

ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ /ЗБОРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПљЕНОСТ) / ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПљЕНОСТ)

ZR / ЗР

НАЗИВ ОПШТИНЕ	ШИФА ОПШТИНЕ		ШИФА БИРАЧКОГ МЈЕСТА	
	ШИФА ОПШТИНЕ	ШИФА БИРАЧКОГ МЈЕСТА	ШИФА ОПШТИНЕ	ШИФА БИРАЧКОГ МЈЕСТА
	131	131A024		

БР.	КРП Политичка странка, коалиција, листа независних неописаних кандидата или независни неописани кандидати Политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидати	Број важећих гласова		БР.	КРП Политичка странка, коалиција, листа независних неописаних кандидата или независни неописани кандидати Политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидати	Број важећих гласова	
		Број важећих гласова	Број важећих гласова			Број важећих гласова	Број важећих гласова
1	НАЈБЕГЛА СТРАНКА ИКАДА - НСИ	-	6	0	1		
2	ПАРТИЈА ПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОЂАЧА	-	-	5	2		
3	СТРАНКА НЕЗНЧНИХ КРИТИЧАРА	-	1	5	3		
4	СТРАНКА ЗА НАЈБЕГЛЕ И СВЕ ШТО ВОЛЕ МЛАДИ	-	-	7	0		
5	КАНДИДАТ А - НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	-	-	0	5		
6	СТРАНКА ПЛАТЕЛИСТА НЕМАМАТИЋАРА И СКУПЛАЧА СА ВЕЉА	-	-	0	6		
7	СТРАНКА ЛИЋИЌКИХ РАДНИКА	-	-	6	0		
8	КОНЗЕРВАТИВНО НАУЌНА ПАРТИЈА	-	-	0	8		
9	ГРАЂАНСКА ДЕЈСТА СТРАНКА	-	-	0	9		
10	СПОРТСКА СТРАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	-	-	0	10		
11	НИЈЕ СВЕЈДНО	-	-	0	11		
12	ДР - ДЕМОКРАТИСКИ РИДОЈОВИЦИ	-	-	0	12		
13					13		
14					14		
15					15		
16					16		
17					17		

РЕГИСТРИРНИК ПРЕДСЈЕДНИК	НАЈБЕГЛЕ ИЛИ НЕЗНАНИ ЦИТАНИ	ПОТРС ПОТРС	ЦИТАНИ ЦИТАНИ	НАЈБЕГЛЕ ИЛИ НЕЗНАНИ ЦИТАНИ	ПОТРС ПОТРС	ЦИТАНИ ЦИТАНИ	НАЈБЕГЛЕ ИЛИ НЕЗНАНИ ЦИТАНИ	ПОТРС ПОТРС	ЦИТАНИ ЦИТАНИ
ВЕЉКО ПЕТРОВИЋ				ТАТЈАНА ТРПКОВИЋ			НЕЗНАНА МУСТАФИЋ		
SANDA SUBOTIĆ				MUSTAFA LAKOVIĆ					

Променице у табелима да се бирају само у случају
одређених административних промена / промена на овом
локалном нивоу.

Значајно је у табелима да се бирају само
одређени административни промена / промена на овом
локалном нивоу.

Primjer: Obrazac za zbirne rezultate ZR – proporcionalna

Pomoćni obrazac za brojanje

1

Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		Broj kandidata	Politička stranka, koalicija ili lista neovisnih kandidata		UKUPNO
	Glasovi	Zbroj		Glasovi	Zbroj		Glasovi	Zbroj		Glasovi	Zbroj	
1		11	1		10	1			1			21
2		20	2		13	2			2			33
3		10	3		7	3			3			17
4		3	4		3	4			4			6
5		0	5		1	5			5			1
6		0	6		0	6			6			0
7		22	7		13	7			7			35
8		5	8		9	8			8			14
9		8	9		9	9			9			17
10		10			10				10			10
11		11			11				11			11
12		12		+	12				12			12
13		13			13				13		=	13
14		14			14				14			14
15		15			15				15			15
16		16			16				16			16
17		17			17				17			17
18		18			18				18			18
19		19			19				19			19
20		20			20				20			20
21		21			21				21			21
22		22			22				22			22
23		23			23				23			23
24		24			24				24			24
25		25			25				25			25
26		26			26				26			26
27		27			27				27			27
28		28			28				28			28
29		29			29				29			29
30		30			30				30			30
31		31			31				31			31
32		32			32				32			32
33		33			33				33			33
34		34			34				34			34
35		35			35				35			35
36		36			36				36			36
37		37			37				37			37
38		38			38				38			38
39		39			39				39			39

↑
PRESAVITI OVDJE

LOKALNI IZBORI 06.10.2024. GODINE / ЛОКАЛНИ ИЗБОРИ 06.10.2024. ГОДИНЕ

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBRONE REZULTATE ZR (PROPORCIONALNA ZASTUPLJENOST) / ОБРАЗЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ПРОПОРЦИОНАЛНА ЗАСТУПЛЈЕНОСТ)

NAZIV OPĆINE НАЗИБ ОПШТИНЕ	ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ		ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА	
			131A024	
		131		

Glasovi za / Гласови за:	-	-	6	0
--------------------------	---	---	---	---

Glasovi za / Гласови за:	-	-	-	5
--------------------------	---	---	---	---

Glasovi za / Гласови за:	-	1	1	5
--------------------------	---	---	---	---

Glasovi za / Гласови за:	-	-	7	0
--------------------------	---	---	---	---

KANDIDAT A – NEZAVISNI KANDIDAT				
RB. PS.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова	BROJ SAŽELIH ГЛАСОВА	
1	KANDIDAT A – NEZAVISNI KANDIDAT	-	-	2
2				0
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				

ŠTRANKA PLATELISTA NODIZAJČARAI I SKRUPLJAČA ŠALVETA				
RB. PS.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова	BROJ SAŽELIH ГЛАСОВА	
1	KANDIDAT A	-	-	0
2	KANDIDAT B	-	-	2
3	KANDIDAT C	-	-	0
4	KANDIDAT D	-	-	0
5	KANDIDATE	-	-	0
6	KANDIDAT F	-	-	0
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				

ŠTRANKA LUČKIH RADNIKA				
RB. PS.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова	BROJ SAŽELIH ГЛАСОВА	
1	KANDIDAT A	-	1	0
2	KANDIDAT B	-	9	2
3	KANDIDAT C	-	4	6
4	KANDIDAT D	-	-	0
5	KANDIDATE	-	-	0
6	KANDIDAT F	-	1	0
7	KANDIDAT G	-	-	0
8	KANDIDAT H	-	9	4
9	KANDIDAT I	-	6	4
10	KANDIDAT J	-	2	7
11	KANDIDAT K	-	1	0
12	KANDIDAT M	-	1	1
13	KANDIDAT N	-	1	0
14	KANDIDAT O	-	-	5
15				
16				
17				
18				
19				

KONZERVATIVNO NAUČNA PARTIJA				
RB. PS.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова	BROJ SAŽELIH ГЛАСОВА	
1	KANDIDAT A	-	-	2
2	KANDIDAT B	-	1	3
3	KANDIDAT C	-	1	7
4	KANDIDAT D	-	4	4
5	KANDIDATE	-	-	1
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				

Priglasiti se za izborne liste mogu samo kandidati koji su u vrijeme izbora stariji od 18 godina života. Priglasiti se mogu i kandidati koji su u vrijeme izbora stariji od 18 godina života, ali koji su u vrijeme izbora bili u inozemstvu i koji su u vrijeme izbora bili u inozemstvu.

PREDSJEDNIK ПРЕДСЈЕДНИК	NAJ VEĆE BROJ GLASOVA НАЈ ВЕЋЕ БРОЈ ГЛАСОВА	ПОТРЕБНО ПОТРЕБНО	PREDSJEDNIK ПРЕДСЈЕДНИК	NAJ VEĆE BROJ GLASOVA НАЈ ВЕЋЕ БРОЈ ГЛАСОВА	ПОТРЕБНО ПОТРЕБНО
CLAN 1 ЧЛАН 1	SANDA SUBOTIĆ		CLAN 2 ЧЛАН 2	TATJANA TRKOVČIĆ	
CLAN 3 ЧЛАН 3	MUSTAFA LAKOVIĆ		CLAN 4 ЧЛАН 4	NEŽIHA MUSTAFIĆ	
CLAN 5 ЧЛАН 5			CLAN 5 ЧЛАН 5		

Primjer: Obrazac za zbirne rezultate ZR – proporcionalna zastupljenost

4.3 Zahtjev za akreditiranje

ZAHTJEV ZA AKREDITIRANJE ORGANIZACIJE ZA PROMATRANJE IZBORA

Opći podatci		
Naziv (Politički subjekt/Udruga građana/Međunarodna organizacija)		
Tip/vrsta organizacije: (Označite odgovarajući kvadratić pored vrste organizacije)	1) Politički subjekt	
	2) Udruga građana	
	3) Međunarodna organizacija	
Kontakt adresa		
Broj telefona / faksa, uključujući i pozivni broj		
E-mail		

Podatci o aktivnostima promatranja		
Organizacije se prijavljuju za promatranje: (Označite odgovarajući kvadratić pored naziva izborne aktivnosti koju namjeravate promatrati)	A) Rada Središnjeg izbornog povjerenstva BiH	
	B) Rada izbornog povjerenstva	
	C) Rada centra za birački popis	
	D) Rada na biračkom mjestu	
	E) Rada Glavnog centra za brojanje	
	F) Rada u diplomatsko-konzularnim predstavništvima	

Svojim potpisom ovlaštena osoba organizacije potvrđuje da će se organizacija i akreditirani promatrač, pridržavati odredaba Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i propisa utvrđenih od strane Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine.

Datum	Potpis ovlaštene osobe organizacije
--------------	--

PODATCI O PREDLOŽENIM PROMATRAČIMA

Podatci o organizaciji i mjestu promatranja	
Naziv (Političkog subjekta/Udruge građana/Međunarodne organizacije)	
Aktivnost koja se promatra: (navesti naziv i mjesto: SIP BiH, OIP/GIP-Općina /Grad, GCB, BM-Općina /Grad, DKP BiH-Grad)	

Osobni podatci promatrača					
R/B	Prezime	Ime	Broj važeće Osobne iskaznice	Naziv države koja je izdala osobnu iskaznicu	Jedinstveni matični broj (za promatrače državljanke BiH)
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

Datum	Potpis ovlaštene osobe organizacije
--------------	--

PRAVILA PONAŠANJA I IZJAVA O POŠTOVANJU TAJNOSTI GLASOVANJA

akreditiranog promatrača za promatranje rada: Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, izbornog povjerenstva, centra za birački popis, biračkog mjesta, Glavnog centra za brojanje, biračkih mjesta u DKP BiH i drugih izbornih mjesta

Podatci o organizaciji i promatraču	
Naziv (Politički subjekt/Udruga građana/Međunarodna organizacija)	
Prezime i ime promatrača	

PRAVILA PONAŠANJA

Ja, _____, kao akreditirani promatrač, ovim izjavljujem:

- A) da ću biti nepristran sukladno mojim dužnostima;
- B) da se neću miješati u izborni proces koji uključuje upis birača u Središnji birački popis, proceduru na dan glasovanja ili brojanja glasova i da ću poštovati tajnost glasovanja;
- C) da neću pokušati vršiti bilo kakav utjecaj na osobu u svezi s njenim izborom biračkih opcija ili načina na koji će označiti glasački listić;
- D) da ću poštovati odredbe Izbornog zakona BiH.

Promatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad organa nadležnih za provedbu izbora utvrđenih Izbornim zakonom BiH u pisanoj formi koje se prilažu u zapisnik o radu organa nadležnog za provedbu izbora, na temelju čega politički subjekt može uložiti prigovor nadležnom organu.

Datum	Potpis promatrača
-------	-------------------

4.4 GIP/OIP kontakti

šifra	NAZIV IZBORNOG POVJERENSTVA	ADRESA IZBORNOG POVJERENSTVA	TELEFON
001	VELIKA KLADUŠA	Hamdije Pozderca br. 3 77230 Velika Kladuša	037/770-030
002	CAZIN	Trg prvog predsjednika Predsjedništva RBiH Alije Izetbegovića br. 14 77220 Cazin	037/515-368
003	BIHAĆ	Bosanska br.4 77101 Bihać	037/229-624
004	BOSANSKA KRUPA	Trg Avde Ćuka bb 77240 Bosanska Krupa	037/961-478
005	BUŽIM	505. Viteške BBR br. 26 77245 Bužim	037/419-516
006	KRUPA NA UNI	Dr. Milana Jelića br. 3 79227 Donji Dubovik	052/750-001
007	NOVI GRAD	Petra Kočića br. 2 Novi Grad 79220	052/751-095 052/753-505
008	KOZARSKA DUBICA	Svetosavska br. 5 79240 Kozarska Dubica	052/416-014
009	PRIJEDOR	Trg oslobođenja br. 1 79102 Prijedor	052/213-897
010	GRADIŠKA	Vidovdanska 1A 78400 Gradiška	051/810-300
011	LAKTAŠI	Karađorđeva br. 56 78250 Laktaši	051/334-225
012	SRBAC	Trg srpskih boraca br. 1 78420 Srbac	051/740-777 (lokal 105)
013	PRNJAVOR	Karađorđeva br. 2 78430 Prnjavor	051/640-550
014	DERVENTA	Trg oslobođenja br. 3 74400 Derventa	053/315-112

šifra	NAZIV IZBORNOG POVJERENSTVA	ADRESA IZBORNOG POVJERENSTVA	TELEFON
016	BROD	Svetog Save br. 17 74450 Brod	053/610-169 053/612-015
017	ODŽAK	Trg br. 1 76290 Odžak	031/761-018 031/762- 363 031/761-693
018	VUKOSAVLJE	Musa Ćazim Ćatić br. 163 74470 Vukosavlje	053/707-704 053/707-702
020	DOMALJEVAC - ŠAMAC	Posavskih branitelja 148 76233 Domaljevac	031/716-609
021	ŠAMAC	Kralja Aleksandra I Karadorđevića br. 4 76230 Šamac	054/490-458
022	ORAŠJE	Treća ulica br. 45 76270 Orašje	031/714-578
023	DONJI ŽABAR	Donji Žabar 76273 Donji Žabar	054/875-100
024	MODRIČA	Vidovdanska br. 1 74480 Modriča	053/810-785
025	GRADAČAC	Husein kapetan Gradašević bb 76250 Gradačac	035/369-759
026	PELAGIĆEVO	Trg poginulih boraca otadžbinskog rata bb 76256 Pelagićevo	054/810-088
029	BIJELJINA	Trg Kralja Petra I Karadorđevića br. 1 76300 Bijeljina	055/233-122 055/211-930
030	BOSANSKI PETROVAC	Bosanska br. 110 77250 Bosanski Petrovac	037/883-583 037/883-570
031	PETROVAC	Centar br. 12 79290 Drinić	050/465-004
032	SANSKI MOST	Banjalučka br. 3 79260 Sanski Most	037/681-724

šifra	NAZIV IZBORNOG POVJERENSTVA	ADRESA IZBORNOG POVJERENSTVA	TELEFON
033	OŠTRA LUKA	Oštra Luka br. 55 79263 Oštra Luka	052/337-800
034	BANJA LUKA	Trg srpskih vladara br. 1 78000 Banja Luka	051/244-585
035	ČELINAC	Prvog krajiškog proleterskog bataljona br. 50 78240 Čelinac	051/553-033
036	DOBOJ-ISTOK	Općina Doboj Istok 74207 Klokotnica	035/720-776
037	DOBOJ-JUG	Trg 21. mart br.1 Matuzići 74203 Doboj Jug	032/691-245
038	DOBOJ	Hilandarska br. 1 74000 Doboj	053/227-560
039	TEŠANJ	Trg Alije Izetbegovića br. 1 74260 Tešanj	032/650-022 (lokal 148)
040	STANARI	Stanari bb 74208 Stanari	053/201-815
042	MAGLAJ	Viteška br. 4 74250 Maglaj	032/465-839
044	GRAČANICA	Mula Mustafe Bašeskije br. 1 75320 Gračanica	035/707-022
045	PETROVO	Ozrenskih odreda br. 25 74317 Petrovo	053/262-290
047	LUKAVAC	Trg slobode br. 1 75300 Lukavac	035/553-253
049	SREBRENİK	Teritorijalne odbrane 92, bb 75350 Srebrenik	035/951-202
050	TUZLA	ZAVNOBIH br. 11 75000 Tuzla	035/307-486
052	ČELIĆ	Alije Izetbegovića br. 60-2 75246 Čelić	035/668-685

šifra	NAZIV IZBORNOG POVJERENSTVA	ADRESA IZBORNOG POVJERENSTVA	TELEFON
054	LOPARE	Cara Dušana br. 143 75240 Lopare	055/650-193
055	TEOČAK	Centar bb 75414 Teočak	035/756-073
056	UGLJEVIK	Trg Draže Mihajlovića bb 763330 Ugljevik	055/773-744
057	DRVAR	Titova br. 1 80260 Drvar	034/820-024
058	ISTOČNI DRVAR	Potoci 17 79291 Istočni Drvar	050/465-703
059	KLJUČ	Branilaca bb 79280 Ključ	037/316-343
061	RIBNIK	Rade Jovanića bb 79288 Ribnik	050/431-022
064	MRKONJIĆ-GRAD	Trg Kralja Petra I Karađorđevića 70260 Mrkonjić-Grad	050/220-924
065	JAJCE	Nikole Šopa bb 70101 Jajce	030/658-011
066	JEZERO	21. novembra bb 70206 Jezero	050/291-001
067	DOBRETIĆI	Dobretići bb 77210 Dobretići	030/641/202
068	KNEŽEVO	Gavrila Principa bb 78230 Kneževo	051/591-181
070	KOTOR-VAROŠ	Cara Dušana bb 78220 Kotor-Varoš	051/785-077
074	TESLIĆ	Karađorđeva 18 74270 Teslić	053/433-680
075	ŽEPČE	Zagrebačka bb 72230 Žepče	032/888-248

šifra	NAZIV IZBORNOG POVJERENSTVA	ADRESA IZBORNOG POVJERENSTVA	TELEFON
077	ZAVIDOVIĆI	Mehmed Paše Sokolovića 66 72220 Zavidovići	032/878-314
078	BANOVIĆI	Alije Dostovića br. 1 75290 Banovići	035/743-444
079	ŽIVINICE	Alije Izetbegovića br. 28 75270 Živinice	035/773-777
080	KALESIJA	Patriotske lige br. 15 75260 Kalesija	035/367-710
081	OSMACI	Osmaci br. 111 75406 Osmaci	056/337-314 056/337-603
082	SAPNA	206. Viteške brigade bb 75411 Sapna	035/599-538
083	ZVORNIK	Svetog Save 124 75400 Zvornik	056/232-266
084	BOSANSKO GRAHOVO	Vojislava Ivetića br. 2 80270 Bosansko Grahovo	034/206-195 034/206-144
085	GLAMOČ	Nikole Bojinovića bb 80230 Glamoč	034/206-158
088	ŠIPOVO	Trg Patrijarha Srpskog Pavla br. 1 70270 Šipovo	050/360-132
089	DONJI VAKUF	14. septembra br. 22 70220 Donji Vakuf	030/509-603
091	TRAVNIK	Mehmed Paše Kukavice bb 7270 Travnik	030/511-626
093	ZENICA	Trg BiH br. 6 72000 Zenica	032/447 758
094	KAKANJ	Alije Izetbegovića br. S2 72240 Kakanj	032/553-900

šifra	NAZIV IZBORNOG POVJERENSTVA	ADRESA IZBORNOG POVJERENSTVA	TELEFON
095	VAREŠ	Zvijezda br. 34 71330 Vareš	032/848-105 032/848-109
096	OLOVO	Branilaca grada bb 71340 Olovo	032/829-540
098	KLADANJ	Kladanjske brigade br. 2 75280 Kladanj	035/628-478
101	ŠEKOVIĆI	Josipa Kovačevića bb 75450 Šekovići	056/653-691
103	VLASENICA	9. Januara br. 14 75440 Vlasenica	056/490-074
104	BRATUNAC	Svetog Save br. 260 75420 Bratunac	056/410-176
105	SREBRENICA	Srebreničkog odreda bb 75430 Srebrenica	065/366-901 065/803-455 065/812-911
106	LIVNO	Trg branitelja Livna br. 1 80101 Livno	034/206-138 034/206-139 034/206-181
107	KUPRES (FBiH)	Vukovarska br. 2 80320 Kupres FBiH	063/370-480
108	KUPRES (RS)	Novo Selo bb 70270 Kupres	050/490-600
109	BUGOJNO	307. Motorizovane brigade bb (zgrada Općine Bugojno) 70230 Bugojno	030/257-771
110	GORNJI VAKUF - USKOPLJE	Vrbaska bb 70240 Gornji Vakuf - Uskoplje	030/494-091
111	NOVI TRAVNIK	Kralja Tvrtka bb 72290 Novi Travnik	030/795-600
112	VITEZ	Stjepana Radića br. 1 72250 Vitez	030/718-209

šifra	NAZIV IZBORNOG POVJERENSTVA	ADRESA IZBORNOG POVJERENSTVA	TELEFON
113	BUSOVAČA	16 kolovoz/avgust bb 72260 Busovača	030/732-184
114	FOJNICA	Bosanska bb 71270 Fojnica	030/547-703 030/547-748
115	KISELJAK	Bana Josipa Jelačića br. 41 71250 Kiseljak	030/871-616
116	VISOKO	Alije Izetbegovića br. 12/A 71300 Visoko	032/732-581 032/732-500 061 416 652
117	BREZA	Bogumilska br. 1 71370 Breza	032/786-029
118	ILJAŠ	126. Ilijaške brigade br. 6 71380 Ilijaš	033/403-568
121	SOKOLAC	Glasinačka br. 13 71350 Sokolac	057/448-712
123	HAN-PIJESAK	Aleksandra Karađorđevića br. 3 71360 Han Pijesak	057/557-012
124	TOMISLAVGRAD	Mijata Tomića bb 80240 Tomislavgrad	034/356 401
125	PROZOR-RAMA	Kralja Tomislava bb 88440 Prozor Rama	036/771-858
126	JABLANICA	Pere Bilića br. 25 88420 Jablanica	036/752-717
127	KONJIC	Trg državnosti Alije Izetbegovića do br.1 88400 Konjic	036/731-498
129	KREŠEVO	Fra Grge Martića br. 49 71260 Kreševo	030/806-148 030/806-602
130	HADŽIĆI	Hadželi br. 114 71240 Hadžići	033/475-907 033/475-944

šifra	NAZIV IZBORNOG POVJERENSTVA	ADRESA IZBORNOG POVJERENSTVA	TELEFON
131	ILIDŽA	Butmirska cesta br. 12 71210 Ilidža	033/763-465
132	ISTOČNA ILIDŽA	Vojvode Radomira Putnika br. 2 71213 Istočna Ilidža	057/316-364
133	NOVI GRAD SARAJEVO	Bulevar Meše Selimovića br. 97 71160 Sarajevo	033/291-284
135	VOGOŠĆA	Jošanička br. 80 71320 Vogošća	033/586-403
136	CENTAR SARAJEVO	Mis Irbina br. 1 71 000 Sarajevo	033/562-460
137	STARI GRAD SARAJEVO	Zelenih beretki br. 4 71140 Sarajevo	033/282-391
138	ISTOČNI STARI GRAD SARAJEVO	Hreša bb 71144 Istočni Stari Grad Sarajevo	057/265-114
139	NOVO SARAJEVO	Zmaja od Bosne br. 55 71120 Sarajevo	033/492-238
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	Stefana Nemanje br. 2 71123 Istočno Novo Sarajevo	057/343-494 057/340-836
141	TRNOVO (FBiH)	Trnovo bb 71223 Delijaš	033/586-712
142	TRNOVO	Trnovskog bataljona br. 86 71220 Trnovo	057/610-237 057/610-442
143	PALE (FBiH)	Himze Sablje br. 33 73290 Prača	038/799-030
144	PALE	Romanijska br.15 71420 Pale	057/200-740
146	ROGATICA	Srpske sloge br. 81 73220 Rogatica	058/415-406 058/415-106
147	VIŠEGRAD	Andrićgrad bb 73240 Višegrad	058/232-462

šifra	NAZIV IZBORNOG POVJERENSTVA	ADRESA IZBORNOG POVJERENSTVA	TELEFON
148	POSUŠJE	Fra Grge Martića br. 30 8240 Posušje	039/685-701
149	GRUDE	Republike Hrvatske br. 15B 88340 Grude	039/663-018
150	ŠIROKI BRIJEG	Fra Didaka Buntića br. 11 88220 Široki Brijeg	039/706-370
158	ISTOČNI MOSTAR	Istočni Mostar Zijemlje bb 88280 Nevesinje	059/602-224
161	NEVESINJE	Cara Dušana br. 44 88280 Nevesinje	059/602-796
163	KALINOVIK	Karađorđeva br. 19 71230 Kalinovik	057/623-131
164	GACKO	Nemanjina br. 5 89240 Gacko	059/472-426
165	FOČA (FBIH)	Omladinska bb 73250 Ustikolina	038/519-400
166	FOČA	Kralja Petra I 73301 Foča	058/211-409
167	GORAŽDE	Maršala Tita br.2 73000 Goražde	038/227-637
168	NOVO GORAŽDE	Božidara Goraždanina br. 64 73110 Novo Goražde	058/430-095
169	ČAJNIČE	Kralja Petra I Oslobođioca bb 73280 Čajniče	058/315-875
170	RUDO	Đenerala Dragoljuba Draže Mihajlovića br. 41 73260 Rudo	058/711-178 058- 711-164
171	LJUBUŠKI	Trg dr. Franje Tuđmana 1 88320 Ljubuški	039/835-532

šifra	NAZIV IZBORNOG POVJERENSTVA	ADRESA IZBORNOG POVJERENSTVA	TELEFON
172	ČITLUK	Trg žrtava Domovinskog rata br. 1 88260 Čitluk	036/640-545
173	ČAPLJINA	Trg Kralja Tomislava bb 88300 Čapljina	036/805-052
174	NEUM	Kralja Tomislava br. 1 88390 Neum	036/880-214
176	STOLAC	Kralja Tomislava 88360 Stolac	036/819-042
177	BERKOVIĆI	Viduša br. 1 (Zgrada SO) 88363 Berkovići	059 860 099
179	LJUBINJE	Svetosavska br. 2 88380 Ljubinje	059/630-290 065/ 032-028
180	BILEĆA	Kralja Aleksandra br. 28 89230 Bileća	059/371-589
181	RAVNO	Trg Ruđera Boškovića bb 88370 Ravno	036/891-471
182	TREBINJE	Vuka Karadžića br. b-2 89101 Trebinje	059/260-441
183	USORA	Općina Usora 74230 Usora	032/893-479
184	KOSTAJNICA	Svetosavka br. 11 79224 Kostajnica	052/663-113 052/663-139
185	MILIĆI	Jovana Dučića br. 2 75446 Milići	056/745-231
199	GRAD MOSTAR	Stjepana Radića 76 e 88000 Mostar	036/325-112
200	BRČKO DISTRIKT BIH	Dr. Abdulaha Bukvice br. 1 76120 Brčko	049/218-177

4.5 Kodeks ponašanja za međunarodne promatrače

Međunarodno promatranje izbora danas je prihvaćeno u cijelom svijetu, a provode ga međuvladine i međunarodne nevladine organizacije i udruge kako bi dali nepristranu i točnu prpsudbu prirode izbornih procesa na dobrobit građana zemlje u kojoj se održavaju izbori, kao i na dobrobit međunarodne zajednice. Zbog toga je vrlo bitno osigurati integritet međunarodnog promatranja izbora, a svi oni koji sudjeluju u međunarodnoj misiji za promatranje izbora, uključujući kratkoročne i dugoročne promatrače, članove delegacija za prosudbu, specijalizirane promatračke timove i vođe misija, moraju se obvezati i poštovati Kodeks ponašanja.

Poštovati suverenitet i međunarodna ljudska prava – *Izbori su izraz suvereniteta koji pripada ljudima jedne zemlje, čije izražavanje slobodne volje daje temelj za autoritet i legitimnost vlade. Prava građana da biraju i budu izabrani na periodičnim, pravim demokratskim izborima su međunarodno priznata ljudska prava i zahtijevaju ostvarivanje niza osnovnih ljudskih prava i sloboda. Promatrači na izborima moraju poštovati suverenitet zemlje domaćina, kao i ljudska prava i osnovne slobode njenih građana.*

Poštovati zakone zemlje i autoritet izbornih organa – *Promatrači moraju poštovati zakone zemlje domaćina i autoritet organa zaduženih za provedbu izbornog procesa. Promatrači moraju poštovati bilo koji zakonski napatuk vladinih, sigurnosnih i izbornih organa vlasti zemlje domaćina. Promatrači također moraju imati pristojan stav prema izbornim zvaničnicima i drugim državnim organima vlasti. Promatrači moraju zabilježiti da li zakoni, uredbe ili akcije državnih i/ili izbornih zvaničnika nepotrebno opterećuju ili opstruiraju ostvarivanje izbornih prava zagantiranih zakonom, ustavom ili primjenjivim međunarodnim instrumentima.*

Poštovati integritet Međunarodne misije za promatranje izbora – *Promatrači moraju poštovati i zaštititi integritet međunarodne misije za promatranje izbora. To znači poštovanje Kodeksa ponašanja, bilo kakvih pisanih naputaka (kao što je djelokrug poslova, direktive i smjernice) i verbalnih instrukcija od rukovodstva promatračke misije. Promatrači moraju: nazočiti svim sastancima, obukama i kolegijima promatračke misije, upoznati izborni zakon, uredbe i druge relevantne zakone po nalogu promatračke misije, te pažljivo pratiti metodologiju koju koristi promatračka misija. Promatrači također moraju izvijestiti vodstvo promatračke misije o slučaju sukoba interesa koji mogu imati, kao i o neprikladnom ponašanju drugih promatrača koji su dio misije.*

Stalno biti strogo politički nepristran – *Promatrači moraju stalno biti strogo politički nepristrani, uključujući i slobodno vrijeme u zemlji domaćinu. Oni ne smiju izraziti ili pokazati predrasude ili prednost u vezi s nacionalnim organima vlasti, političkim strankama, kandidatima, referendumskim pitanjima ili u svezi sa spornim pitanjima u izbornom procesu. Promatrači također ne smiju provoditi bilo kakvu aktivnost koja bi se razumno mogla shvatiti kao preferiranje ili davanje političke dobiti za bilo kojeg političkog takmičara u zemlji domaćinu, kao što je nošenje ili pokazivanje bilo kakvih političkih simbola, boja, zastava ili prihvaćanje vrijednosti od političkih natjecatelja.*

Ne smiju opstruirati izborne procese – Promatrači ne smiju opstruirati bilo koji element izbornog procesa, uključujući procese prije izbora, glasovanje, brojanje i prikazivanje rezultata te procese nakon dana izbora. Promatrači mogu na licu mjesta izbornim zvaničnicima skrenuti pažnju na nepravilnosti, prevaru ili značajne probleme, osim ako je to zabranjeno zakonom i to moraju uraditi na ne opstruktivan način. Promatrači mogu postavljati pitanja izbornim zvaničnicima, predstavnicima političkih stranaka i drugim promatračima unutar biračkih mjesta te odgovarati na pitanja o njihovim aktivnostima sve dok promatrači ne opstruiraju izborni proces. Glasači mogu pitati i dobiti odgovor od promatrača, ali ih promatrači ne smiju pitati za koga ili za koju stranku ili referendumsku poziciju su glasovali.

Prikazati prikladnu identifikaciju – Promatrači moraju jasno prikazati identifikaciju koju je osigurala misija za promatranje izbora, kao i identifikaciju koju traže nacionalni organi vlasti, te je na zahtjev moraju pokazati izbornim zvaničnicima ili drugim zainteresiranim državnim organima vlastima.

Zadržati točnost zapažanja i profesionalizam u donošenju zaključaka – Sva zapažanja promatrača moraju biti točna i razumljiva, te se trebaju bilježiti pozitivni i negativni faktori, praviti razliku između onih bitnih i nebitnih te identificirati modele koji bi mogli imati bitan utjecaj na integritet izbornog procesa. Odluke promatrača moraju biti utemeljene na najvišim načelima točnosti informacija i nepristranosti analize, praveći razliku između subjektivnih faktora i objektivnih dokaza. Promatrači moraju sve svoje zaključke utemeljiti na činjeničnim i dokazivim dokazima i ne smiju prerano donositi zaključke. Promatrači također moraju imati evidenciju o mjestima gdje su promatrali izbore, zapažanjima i drugim relevantnim informacijama kako nalaže međunarodna promatračka misija te takve dokumente moraju predati misiji.

Suzdržati se od davanja komentara u javnost ili medijima prije izjave misije – Promatrači se moraju suzdržati od davanja bilo kakvih osobnih komentara o njihovim zapažanjima novinarima ili članovima javnosti prije nego što promatračka misija da izjavu, osim ako je to drugačije naložilo rukovodstvo promatračke misije. Promatrači mogu objasniti prirodu promatračke misije, njene aktivnosti ili druge poslove koje promatračka misija smatra prikladnim. Oni bi trebali medije ili ostale zainteresirane osobe uputiti na one pojedince koje je odredila promatračka misija.

Suradivati s drugim promatračima izbora – Promatrači moraju biti svjesni drugih misija za promatranje izbora, bilo da su domaće ili međunarodne, te moraju suradivati s njima po napatku rukovodstva promatračke misije.

Prikladno se ponašati – Promatrači se moraju prikladno ponašati i poštovati druge, uključujući izražavanje osjetljivosti na kulturu i običaje zemlje domaćina, dobro koristiti prosudbu u osobnim kontaktima i profesionalno se ponašati na najvišoj razini čak i u slobodno vrijeme.

Kršenja Kodeksa ponašanja – U slučaju nedoumica o kršenju Kodeksa ponašanja Međunarodna misija za promatranje izbora provest će istragu o tome. Ako se utvrdi da se dogodilo ozbiljno kršenje, promatrač može ostati bez promatračke akreditacije ili može biti otpušten iz promatračke misije. Ovlasti za takve odluke jedino ima rukovodstvo misije za promatranje izbora.

Informacije o Središnjem izbornom povjerenstvu BiH

Adrese i kontakti Središnjeg izbornog povjerenstva BiH

Adresa: Danijela Ozme 7

71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Telefon:

Centrala: **+387 33 251 300**

Odnosi s javnošću: **+387 33 251 323**

Fax: +387 33 251 329

E-mail adrese:

info@izbori.ba (služi za sve kontakte, žalbe, primjedbe i pohvale)

kontakt@izbori.ba (služi za sve kontakte, žalbe, primjedbe i sl.)

webmaster@izbori.ba (služi za sve kontakte, žalbe, primjedbe tehničke prirode)

Internet stranica: www.izbori.ba

